ԺԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4625 3/16 ՄԱՅԻՍ 1901 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 26 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1319 ԺԳ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4625

درعليه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ և է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140	Ղր.
» » »	վեցամսեայ	70	»
» » »	եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40	Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 11ն դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։

Ընդհանուր թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան։

ՀԱՑԻՒ ՄԸ ՈՐ ԾՈՒԽ ԿԸ ՀԱՄԵՄԱՏԻ

Ուսումն. Թուրքիոյ հրատարակած վիճակացոյցին մէջ խորհրդածութեան արժանի շատ կէտեր կան, որոնց մէկ մասին վրայ զանազան առիթներով խօսուած ըլլալով՝ մէկ կարեւոր կէտին վրայ ալ մենք կ'ուզենք հրաւիրել ընթերցողին ուշադրութիւնը։ Խօսքերնիս մասնաւորապէս մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց կը վերաբերի, զի բաղդատական եզրեր ունի անոնց վիճակագրութիւնը. մինչ գաւառային վարժարանաց վիճակացոյցին հրատարակութիւնը առաջին անգամ ըլլալուն, կարելի չէ բաղդատական այդպիսի քննութիւն ընել նաեւ անոնց վրայ։

Ուսումն. Թուրքիոյ վիճակացոյցին մէջ կը տեսնուի թէ մայրաքաղաքիս ազգ. դպրոցներուն մէջ ուսում առնող երկսեռ աշակերտաց թիւը հետզհետէ աճած է վերջին հինգ տարիներուն մէջ. 1897ին 3765.— 1898ին 4483.— 1899ին 4923.— 1900ին 5351 և 1901ին 5643։

Առաջին ակնարկով, այս թիւերուն վրայ նայող ամէն մարդ աչքի զարնող բան մը չտեսնելէ զատ՝ շատ ալ գոհացուցիչ և ուրախառիթ կը գտնէ աշակերտաց թուոյն տարուէ տարի աճիլը և 1897ի 3765 թուոյն 1901 տարուան մէջ 5643ի բարձրանալը, ինչ որ ճիշդ 1878 աշակերտի յաւելում մը կը նշանակէ որ հարիւրին 50 ըսել է։

Բայց տեսէք թէ հետզհետէ աճող այս թիւերը տարօրինակ վիճակ մը երեւան կը հանեն։ 1897 տարուան 3765 աշակերտաց վրայ ծախք կ'ըլլար տարեկան 85,383 դրուշ, իսկ ներկայ 1901 թուականի 5643 աշակերտաց համար եղած տարեկան ծախքն է 82,915 դրուշ։ Ըսել է ուրեմն թէ 1878 աշակերտ աւելցած ըլլալով հանդերձ ոչ թէ նոյն համեմատութեամբ ծախքի գումարը չէ աւելցած, այլ ընդհակառակը 2468 դրուշ ալ ՊԱԿՍԱԾ է ի մեծ գոհունակութիւն այն անտեսագէտ խնայասէրներուն՝ որոնք երբ վարժարանաց մատակարարութեան նիւթական հոգը կը ստանձնեն, իրենց մեծագոյն յաղթանակ և գոհացումը անոնց ծախքերը զեղչելուն մէջ կը գտնեն։

Եթէ երբեք կրնայ ցուցուիլ որ աշխարհի ո՛ և է ազգի դպրոցական մատակարարութեան մէջ խնայողական կամ անտեսագիտական այսպիսի սկզբունք մը կիրառութիւն ունի, այսինքն թէ քանի աշակերտաց թիւը աւելնայ, ծախքը փոխանակ աւելցնելու կը պակսեցնեն, այն ատեն պէտք է ընդունիլ թէ մեր վարժարանաց վարիչ մարմինները կը զրկուին այս հիանալի գիւտին հեղինակի իրաւունքէն. իսկ թէ չկրնայ հաստատուիլ որ այսքան տարօրինակ անտեսագիտութիւն մը գործադրուած ըլլայ ո՛ր և է ազգի մէջ, այն ատեն մրցանակը մերիններուն կը մնայ ապահովապէս։

Եւ պէտք է գիտնալ թէ աշակերտներուն հետզհետէ աճելուն հակառակ՝ ծախքի գումարին այսպէս նուազումը պատահական բացառիկ զուգադիպութիւն մը չէ, այլ բռնուած որոշ ուղղութեան մը բնական արդիւնքը, որմէ ճիշդ այն կը հետեւի թէ վարժարանաց վարիչ մարմինները ունին իրենց հաստատեալ պիւտճէն, զոր չեն փոփոխեր, բայց թէ առաւելն զեղչ մը առաջ բերելու համար, իսկ թէ միւս կողմէ աշակերտներ կ'աւելնան, հոգ չէ։ Սակայն ինչ տեսակ դպրոցավարութիւն է այս որ 3765 աշակերտի համար 85,383 դրշ. ծախք ընել կարեւոր կը դատուի, իսկ 5643 աշակերտի համար 82,915 դրշ. միայն բաւական կը համարուի։ Միթէ 1878 աշակերտի յաւելումը բնաւ ազդեցութիւն չըներ, նոր ծախքի պէտքը առաջ չի բերե՞ր, այլ նոյն իսկ նախկին գումարին զեղչման անգամ պատճա՞ռ կ'ըլլայ։

Կը մնայ գիտնալ թէ հապա աշակերտաց թուոյն վրայ 100ին ի՛նչ համեմատութեամբ յաւելում ըլլալու է որ ծախքը չպակսի, (ինչպէս եղած է հիմա, մինչ աշակերտները 100ին 50 աւելցած են) և կամ քանի՞ բարձրանալու է այդ յաւելումը որ ծախքի գումարին վրայ ալ յաւելում ընել հնարաւոր ըլլայ։ Եթէ ըսուի թէ հարիւրին հարիւր յաւելում պէտք է, սակայն միւս կողմէ ապահով կրնա՞յ համարուիլ թէ ծախքի նուազումն ալ չպիտի շարունակուի, քանի որ ցարդ օրինակը զայդ կը ցուցնէ։

Շիտակը մարդ չի գիտեր թէ ի՛նչ խորհրդածութիւններ ընէ այսպիսի զարմանալի երեւոյթներու հանդէպ, որոնք ոչ տրամաբանութեան տակ կ'իյնան, ոչ պարզ խելամտութեան սահմանին մէջ կը սեղմուին, այլ ամէն խելքէ ու դատողութենէ դուրս մնալով՝ մեր բարքին, գաղափարին ու մտքին արտաքոյ պատկերը երեւան կը բերեն և ուրիշ բան չեն ըներ։ Եւ սակայն մտածող չկայ թէ ճշմարիտ խնայողութիւնը պատշաճ չափով ծախք ընելուն մէջ կը կայանայ և ոչ չափազանց կծծիութեան մէջ։ Եւ այս ճշմարիտ է մանաւանդ բարոյական հաստատութեանց նկատմամբ։

ՑՈՒՍԱԿ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ ԳՈՐԾԵՐ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 23 Ապրիլ 1901

Նորութիւն մը Ատաբազարի Հայուհեաց Բարձր. վարժարանին մէջ. — Արդարեւ, չենք կրնար ուրանալ այն գերազանցապէս օգտակար դերը զոր Ատաբազարի Հայուհեաց բարձր. վարժարանը կատարած է թէ՛ կրթութեան և թէ՛ ընտանեկան կրկնակ շրջանակներու մէջ, ամէն տարի առողջ կրթութեամբ մը սնած և օժտուած շրջանաւարտ աղջիկներու հոյլ մը ընծայելով ազգին։ Իմացած ենք թէ ամէն տարի նոյն վարժարանի տնօրէնութենէն զանազան, մօտաւոր և հեռաւոր, հայաբնակ քաղաքներէ վարժուհիութեան համար այնքան շատ դիմումներ կ'ըլլան որ երբեմն տնօրէնութիւնը կը ստիպուի բացասական պատասխան տալ։ Արդ, կ'իմանանք թէ այդ կրթական հաստատութեան Պատ. Խնամակալութիւնը վարժարանը ա՛լ աւելի արդիւնաւոր գործելու և հասարակութեան ակնկալութիւնը այլ սակէլու համար, այս տարի շատ գովելի նորութեան մը ձեռնարկեր է, երիցագոյն կարգը վարժուհիութեան պատրաստելու համար դասընթացք մը հաստատելով, ըստ որում, ասկէ վերջ, երիցագոյն կարգի աշակերտուհիները ի ներկայութեան վարժարանին տնօրէնուհի Միս Ֆարնըմի, մէյմէկ շաբաթ փոփոխակի պիտի դասախօսեն իրենցմէ վարի կարգերուն։ Ասի թէ՛ աշակերտուհիներուն օգտակար է, ի հարկին իրենց օրապահիկը պատուաւոր կերպով կարենալ հայթայթելու և թէ՛ ապագային իբրեւ մայր իրենց զաւակներուն կրթութեան սատարելու կրկին տեսակէտներով։ Թո՛ղ ներուի մեզ այս առթիւ դիտել տալ՝ թէ վարժարանին Պատ. Խնամակալութիւնը ըստ մեզ առոր չափ, եթէ ո՛չ ասկէ աւելի, օգտակար գործ մը բրած պիտի ըլլար, եթէ հաճէր կարուձեւի քիչ մը աւելի ոյժ և կարեւորութիւն ընծայել։ Երանի՛ թէ փրանսերէնի համար ի զուր վատնուած դրամը՝ որ քանի մը ծնողքներու — աւելի մայրերու — փառամոլութիւնը կարճ ժամանակ մը շոյելէ զատ ուրիշ բանի չի ծառայեր, յատկացուէր կարուձեւի աշխատութեան։

Խըտրէլէզը եւ թելադրութիւն մը. — Այս տարի Խըտրէլէզը շատ գեղեցիկ անցաւ։ Ո՛չ տաք էր ո՛չ ալ պաղ. ճիշդ գարնանային գեղեցիկ օր մը։ Ջուր ու հովիտ, դաշտ ու բլուր, Մանասթըր և Շիլլի մարդկային էակներով ոգեւորուած էին։ Ամէն կողմ ձայն, ամէն կողմ երգ ու պար, լաքէրճայի, տըզզարի և սրինգի ձայներ օդը լեցուած էին։ Ամէն կողմ ցնծութիւն։ Քանի որ խնդիրը դաշտային ուրախութեան վրայ է, զուարճութիւնը, մանաւանդ յառաջիկայ ամռան տաք օրերուն, Նիկոմիդիացիներուն համար օրուան չուկայի յոգնութիւնները փարատելու միակ դեղթափն է, աղէկ չէ՞ ըլլար որ մենք ալ մեզի յատուկ մեր զբօսատեղին ունենանք, քանի որ յարմարագոյն տեղեր չեն պակսիր։ Ներկայ ծանօթ երկու զբօսատեղիներն ալ, (Մանասթըրն ու Շիլլին, որոնք միեւնոյն գծին վրայ են և 10—15 րոպէ հեռու քաղաքէս) Յոյնաց կը վերաբերին։ Ասիկա կ'ըսենք, որովհետեւ ինչպէս Յոյնաց, մե՛ր կիներն ալ զբօսատեղի երթալ կ'ուզեն, բայց դիտուած է թէ միշտ առաջնութիւնը առաջիններուն կը տրուի. Միայն որ, անոնց պայմաններն ու պարագաները մերիններուն չեն յարմարիր։ Ըստ իս, քանի որ մենք Հայերս ենք որ մեր մեծամասնութեամբ կը շէնցնենք այս զբօսատեղիները, կ'արժէ որ մեր Առաջնորդարանը լրջօրէն ի նկատ առնելով այս պարագան, յարմար գետին մը յատկացնէ զբօսատեղիի մը համար, որ կարծենք թէ տարեկան կլորիկ հասոյթ մըն ալ կրնայ բերել վարժարանին։

Անատօլուի երկաթուղւոյ Ընկերութեան մէկ նոր կարգադրութիւնը. — Անատօլուի երկաթուղւոյ Ընկերութեան մէկ նոր կարգադրութեան համաձայն, այսուհետեւ Կոստանդնուպոլսոյ ուղեւորներու յատուկ կառախումբին մեկնումէն յետոյ ճամբայ ելլող վաճառաբարձ կառախումբին պիտի կցուի ուղեւորներու յատուկ ուրիշ վակոն մը, որ պիտի ընդունի անոնք՝ որոնք կրցած չեն այլ և այլ պատճառներով նախորդ կառախումբին հասնիլ։ Ձմեռը և անձրեւոտ օրերը, ասիկա դիւրութիւն մըն է ուղեւորներուն, որոնք ժամանակի մեծ կորուստ մը չեն կրեր։ Ուղեւորներու յապաղման պատճառն է շատ անգամ այն տարբերութիւնը որ յառաջ կու գայ կամ կ'երեւի կայարաններու անշուշտ ուղիղ եւ ժողովրդեան գործածած անճիշդ ժամացոյցներու միջեւ։ Անձնական մանրավէպ մը այս առթիւ. կը յիշեմ թէ անգամ մը երբ Գընճըլար գիւղէն կը մեկնէի, ուր օդափոխութեան գացած էի, կէս ժամ առաջ կայարան հասնելու նպատակաւ կանուխ ճամբայ ելայ, սակայն հազիւ թէ Կէյվէի կայարանը հասայ և տե՛ս արգելափակ երկաթ ձողը ձգուեցաւ և կառախումբը առջեւէս սուրաց գնաց։ Տեսայ թէ իմ և ուրիշ շատերու ժամացոյցին համեմատ դեռ 5 10 վայրկեան կար, սակայն կառախումբը կայարանի ուղիղ ժամացոյցին համեմատ ճամբայ ելած էր։ Եւ որովհետեւ բոլոր ծանօթներուս վերջին «Միաք բարով»ներն ըսած էի, չէի ուզեր կրկին Գընճըլար դառնալ։ Բայց կայարանն ալ, ուր հազիւ թէ 1–2 խանձիներ կային, մինչեւ միւս օրը սպասել չէր ըլլար, համբերութիւն պէտք էր 24 ժամ գրեթէ միս մինակ ճգնելու հոն. հետեւաբար, ձիապանիս հետ նորէն ճամբայ ինկանք դէպի Գընճըլարի այգեստանը, և որոշեցինք մինչեւ իրիկուան մութը կոխելը այգիներն անցունել և յետոյ կամացուկ մը մարդ չտեսած՝ տուն սպրդիլ, պայմանաւ որ միւս առտուն մթնշաղին չենչերնիս կայարան առնենք։

Ընկերութիւնը որ միշտ ժողովուրդին հանգստութեան նախանձախնդիր է, տեղւոյս կայարանը առաջնորդող ճամբան եւս անշուշտ իր միւս կատարած բարենորոգումներուն պէս մօտ ատենէն պիտի հարթէ ու շտկել տայ։ Առջեւի մասը, գծին երկայնքին վրայ, շատ մաքուր է. ո՛չ ցեխ ո՛չ ալ փոշի կ'ըլլայ, սակայն ետեւի մասի ճամբան, ուսկից տոմսակ առնելու համար ուղեւորները ստիպուած են անցնիլ, մանաւանդ անձրեւոտ օրեր, այնքա՛ն կը ցեխոտի և տեղ տեղ ալ անա՛նկ լիճեր կը ձեւանան որ անկարելի կ'ըլլայ անցուդարձ։ Ուղեւորը ստիպուած է նոյն տղմաթաթաւ ոտքերով վակոն մտնել։

Ծաղկախտն ու պատուաստը — Ժամանակէ մը ի վեր քաղաքիս մէջ և գաւառիս քանի մը գիւղերը ծաղկախտ ծագած ըլլալով, տեղական կառավարութեան ազդու տնօրինութեանց շնորհիւ ծաղկախտէ չբռնուող ու երբե՛ք և կամ 7 տարի է ի վեր չպատուաստուող երեկ մարդիկ՝ Թաղապետութեան բժշկին, կիներն ալ տուներու մէջ առողջապահական կանոններու գիտակից կիներու միջոցաւ պատուաստուեցան։

ՍՐԱԿՆ

ԻՐԱՊԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԶՈԼԱ ԵՒ ԻՐ ԴՊՐՈՑԸ

Զ.

Զոլայի աշակերտները կը դրուատեն իր նկարագրելու արուեստը և իր «տպաւորականութիւնը» (impressionnisme)։ Այդ երկուքին մէջ մեծ տարբերութիւն մը կը գտնեմ ես։ Նկարագրութիւնը ամէն կողմէ միաժամանակ կը ջանայ ի վեր հանել և խօսքերու միջոցաւ արտայայտել երեւոյթին յատկանշական գիծերը, տպաւորականութիւնը ցոյց կու տայ էակի մը հոգեկան վիճակը՝ որ իրերէն տպաւորութիւններ պիտի չզգար միայն միակ զգայարանքի մը սահմանին մէջ, զանոնք պիտի տեսնէր միայն, պիտի իմանար միայն, պիտի զգար միայն, ևն.։ Նկարագրութիւնը ուղեղի մը աշխատութիւնն է որ կ'իմանայ և կ'ըմբռնէ իրենց առնչութեան և իրենց իսկութեան մէջ ճանչցուած իրերը, տպաւորականութիւնը ուղեղի մը այնպիսի աշխատութիւնն է որ երեւոյթէն միայն զգայարանական տարրերը կ'ընդունի ճանաչումին—և այն ալ միակ զգայարանքի մը վերաբերող,—բայց ո՛չ ճանաչումն ինքն իսկ։ Նկարագրողը ծառի մը մէջ կը տեսնէ նոյն ինքն ծառը, բոլոր այն մանրամասնութիւններովը զորս այդ մտապատկերը կը պարունակէ։ Տըպաւորականութիւնը միայն գոյներու զանգուած մը կը տեսնէ իր առջեւ զանազանուող կանանչի մը բիծերով բաղկացած, որուն վրայ արեւը լուսաւոր կէտեր ու վառվռուն գիծեր կը ցրցնէ։ Նկարագրութիւնը ինքն իրեն համար որքան և տպաւորականութիւնը, բանաստեղծութեան մէջ, գեղագիտական ու հոգեբանական սխալ մըն է, ինչպէս որ պիտի ցոյց տամ կարելի եղածին չափ համառօտ կերպով, բայց այդ սխալին իսկ Զոլայէն չէ՛ որ յղացուած է, որովհետեւ, իրմէ շատ առաջ, ռոմանթիքները և մասնաւորապէս Թէոֆիլ Կօթիէ մշակած են ձոյլ՝ ամէնակերտ նկարագրութիւնը, անգործնականապէս մտցուած գրական գործին մէջ. և, տպաւորականութեան մասին, Կոնգուր եղբայրները կանխած են Զոլան, ու ցոյց տուած անոր կերպը։

Իրերուն զուտ առարկայական նկարագրութիւնը գիտութիւն է, երբ կրնայ որ և է շահ մը ըլլալ անոնցմէ սորվելու՝ ծանօթացումին քանակը զոր կրնանք յայտնել բառերով, առանց պէտք ունենալու գաղափարին ու ներդաշնակութեան. այդ տեսակ նկարագրութիւնը տղու խաղ մըն է ու ժամանակի վատնում, երբ ո՛չ մէկը շահ մը ունի այդ նկարագրուած իրերուն մէջ կանգ առնելու, սորվելու համար անոնցմէ ծանօթութիւններ, կամ անոր համար որ այդ իրերը մեզի շատ ծանօթ են և կամ անոր համար որ անոնք զուրկ են որ և է կարեւորութիւն մը ունենալէ (*)։ Այդ նկարագրութիւնը մինչեւ արուեստը կը յառաջանայ, բայց կը մնայ անոր սեմին վիճակին մէջ՝ երբ ա՛յնքան լաւ կ'ընտրէ բառերը, երբ իրերուն ամէնէն փափուկ մասնահանգամանքներուն ուշադիր ըլլայ, և միեւնոյն ժամանակ արտայայտել տայ իր յուզումները՝ զորս դիտողը կը կրէ իր դիտումներուն միջոցին, այսինքն երբ գործածուած բառերը զգայարաններէն իմանալի առանձին հանգամանքներուն ճիշդ նշանակումին արժէքը չունին միայն, այլ ունին յուզումային գունախառնում մը և պատկերներու ու բաղդատութիւններու մասնակցութեամբը ի յայտ կուգան։ Այս տեսակ նկարագրական արուեստի սեռին իբր օրինակներ կրնանք մէջ բերել ճամբորդութիւններու բոլոր զուարճալի պատմութիւնները. Ալեքսանդր տը Հիմպոլտի «Նոր Երկրին հասարակօրեայ գաւառներուն մէջ ճամբորդութիւն»էն մինչեւ Նաշտիկալի Սահարա եւ Սուտանը, Շվայնֆուրթի Աֆրիկէի Սրտերը, կամ մինչեւ Էտմօն տը Ամիչիսի՝ Մարոքի, Սպանիոյ, Հոլանտայի, ևն. վրայ գրած գիրքերը։ Բայց այս սեռը բանաստեղծութեան արուեստին հետ հասարակաց բան մը չունի։ Բանաստեղծութիւնը միշտ առարկայ ունի մարդը իր գաղափարներով և իր զգացումներով, նոյն իսկ կենդանիներու լեզուով առակը։ Նոյն իսկ բարոյառակը (parabole), այլաբանութիւնը, առասպելը, բոլոր այլայլուկ (hybride) ձեւերը որոնց մէջ ամէն բանաստեղծութեան մարդկային պարունակելը սքօղուած կ'երեւայ կենդանիներու և նոյն իսկ անշունչ առարկաներու յարմարցուած մարդակերպականութեան (anthropomorphisme) ձեւին տակ։ Նիւթական շրջանակը, միջավայրը, կարեւորութիւն չունին բանաստեղծական գործին համար, որքան որ անոնք չվերաբերին անձին կամ այն անձերուն որոնց վրայ կը խօսի այդ գործը։ Բանաստեղծը միայն կրնանք երեւակայել կամ իբր հանդիսատես մը որ իր աչքին տակ դարձող մարդկային դէպքեր կը պատմէ, կամ իբր գործող մը ինքն իսկ այդ դէպքերուն մէջ, զորս կը դիտէ և զորս կը զգայ գործող անձերէն մէկուն գիտակցութենէն։ Երկու պարագաներու մէջ ալ, բնականաբար այդ նիւթական շրջանակէն միայն այն բանը կրնայ տեսնել որ դեր մը կը խաղայ նոյն յիշուած դէպքին մէջ։ Եթէ հանդիսատես մըն է, ապահովապէս անտարբեր կերպով չպիտի պտտցնէ իր աչքը տեսողական դաշտին մէջ, այլ կանգ պիտի առնէ այն տեսարանին հանդէպ որ իր ուշադրութիւնը կը գրաւէ և որուն մասին կը ջանայ մեր հետաքրքրութիւնը արթնցնել։ Եթէ ըստ երկրորդ պարագային, գործողներէն մէկուն մտքին մէջ կ'ապրի, շատ աւելի անթերի կերպով գրաւուած պիտի ըլլայ իր ուշը մարդկային իրողութենէն, որուն կը գործակցի ինքն իսկ, և շատ աւելի նուազ հակամէտ պիտի ըլլայ անտարբեր տեսարաններու կողմը դարձնելու իր ակնարկը, որոնք իր՝ արուած հոգեկան վիճակին հետ յարաբերութիւն մը չունին և զայն կը հեռացնեն այն գործերէն ու զգացումներէն որոնցմով գրաւուած է այդ վայրկեանին։ Բանաստեղծական գործ մը, մարդկայնօրէն ճշմարիտ, նիւթական շրջանակէն միմիայն պիտի նկարագրէ այն բանը զոր ի վիճակի է նշմարելու հանդիսատես մը՝ նոյն այդ իրողութենէն գրաւուած, կամ իր գործողներէն մէկը, այսինքն միայն ինչ որ ուղղակի վերաբերութիւն ունի իրողութեան։ Եթէ նկարագրութիւնը ուրիշ բան կը պարունակէ, հոգեբանօրէն սխալ է ան, կը ջնջէ հոգիին տրամադրութիւնները, կ'ընդմիջէ իրողութիւնները, կը կասեցնէ ուշադրութիւնը այն բանին՝ որ էականը պէտք է ըլլայ արուեստի գործին մէջ, և այնպիսի յիշագիրքի (factum) մը կը փոխէ այդ գործը որ կը յայտնէ թէ հեղինակը զուրկ էր արուեստագիտական լրջութենէ, թէ այդ գործը չէ՛ ծնած ճշմարիտ յուզում մը բանաստեղծօրէն արտայայտելու պէտքէն։

Ու ինքն իրեն համար և կանխորոշու-

(*) Գերմանիոյ մէջ, իրապաշտութիւնը իր նկարագրութեան խանդը չափազանց գործածել սկսելէն երեսուն տարի առաջ, Կոթֆրիտ Քէլլեր Զուիցերիացի վիպագիրը ծաղրած է զայն հետաքրքրաշարժ նախադասութեամբ մը։ Տես Սէլտուիլայի Մարդիկը, 12րորդ Տպգր. Պերլին 1892 հատոր Բ. էջ 108։ (Միրային անյաջող նամակները խորագրուած պատմութեան դիւցազնը յանկարծ գրագէտ ըլլալու խորհուրդը կը յղանայ)։ «Մէկզի թողուց վաճառականական տետրը, պողպատէ փոքրիկ կղզանքով տոմար մը ձեռք առաւ։ Յետոյ, առաջին հանդիպած ծառին դէմ նստաւ ու գրեց։ «Հաճարիի կոճղ մը։ Թուխ փայլուն, աւելի փայլուն բիծերով ու խոտորնակի գիծերով։ Երկու տեսակ մամուռներ կը ծածկեն զայն. մէկը գրեթէ սեւորակ ու միւսը մթագոյն կանանչով մը։ Յետոյ նաեւ, քարաքոսներ դեղնկեկ, կարմրկէկ ու ճերմակ, որոնք շատ անգամ իրարու մէջ կ'արշաւեն…։ Թերեւս օգտակար՝ աւազակներու Թատրերգութեան մէջ»։ Յետոյ կանգ առաւ հողին մէջ մխուած ցիցի մը առջեւ ուրկէ տղուն մէկը մեռած սզիկայ (orvet) մը կախեր էր։ Շարունակեց գրել. «Չահեկան մանրամասնութիւն։ Պզտիկ գաւազան մը հողին մէջ մխուած։ Թուխ արծաթափայլ օձի դիակ մը հոն կը գալարի…։ Հերմէսը մեռա՞ծ է արդեօք ու հոս մնած իր՝ մեռած օձերով զարդարուած գաւազանը։ Այս վերջին ակնարկութիւնը մանաւանդ չահեկան՝ վաճառականական լուրերուն համար։ Հերմօձը (caducée) կամ ցիցը հին է ու ժամանակէն կրծուած, օձին յար և նման գոյնով այն մասերուն մէջ ուր արեւը կը լուսաւորէ զայն, ծածկուած է պզտիկ թուխ արծաթափայլ մազերով (այս վերջին դիտողութիւնը կրնար նոր ըլլալ, ևն։)»

—)(2)(—

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՐԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Կոմսը իբր առաջնակարգ ձիաւոր, արշաւներու կազմակերպութեան առաջին թելադրիչներէն մէկը եղաւ։ Ամէն արշաւներու մէջ կը տեսնուէր ան, ուր իր ձիերը միշտ յաղթական կ'ելլէին, անգլիացի ամէնէն հռչակաւոր ճօքէյներու հետ չափուելով։ Ճօքէյ-Քլիւպի հիմնադիրներէն մէկն ալ ինքը եղաւ, որ այն ատենի փայլուն երիտասարդութեան մէջ առաջին տեղը կը գրաւէր։ Կանանց աշխարհին մէջ ալ լայն մուտք մը ունենալով, իսկոյն յարաբերութիւն հաստատեց Մօրնիներու և Լըշտաններու հետ, որոնց հաճոյքի ընկերը եղաւ։

Կոմսը աշխարհիկ հաճոյքներու անձնատուր ըլլալով հանդերձ՝ չէր լքած զինուորական ասպարէզը։ Իր զօրագունդով Աֆրիկէ մեկնեցաւ, ուր շատ փայլուն կռիւներ մղեց և երկու գնտակներէ վիրաւորուեցաւ։ Իր ձիուն ներքեւ սպանուելով՝ բնիկ կէս վայրենի ցեղերու դէմ կռուեցաւ, որոնք վրան յարձակելով կ'ուզէին գլուխը կտրել, երբ իր զօրագունդին տեղակալը կրակ ըրաւ այդ աւազակներուն վրայ և ազատեց կոմսը։ Այդ տեղակալը, Պորտըլէցի երիտասարդ մըն էր, առանց հարստութեան և ժան Սէվրաք կը կոչուէր։

Սէվրաք տեղակալը ոչ միայն մահուընէ ազատեց կոմսը, այլ եւ անձնուիրաբար խնամեց զայն, երբ բանակը գիւղերը ցրուած էր։ Տեղակալը, հակառակ իր ծանրախոհ ու քիչ մը տխուր կերպարանքին, փափուկ ու խանդավառ սիրտ մը կը կրէր։ Սերտ կերպով կապուեցաւ կոմսին, և երկու անգամ ազատած ըլլալով զայն, մասնաւոր աչք մը կը տածէր անոր նկատմամբ։ Իր երեց եղբօրը պէս կը վարուէր Շարլ կոմսին հետ, մեղմիւ յանդիմանելով զայն, երբ այս վերջինը քիչ մը աղմկալից ծայրայեղութիւն մը ի գործ կը դնէր։ Այս մաքրակրօն տեղակալը, իր բարեկամին հաճոյ թուելու համար, երբեմն կը մասնակցէր երիտասարդական զուարճութեանց. բայց հաճոյքի յափշտակութեան, շամբանեայի գաւաթներու բաղխումին, քէքիլներու և մերկ ուսերու մէջտեղ դարձեալ իր լրջութիւնը ու հանդարտութիւնը չէր կորսնցներ։ Այդ խրախճանութեանց հրապոյրը կազմող գեղանի աղջիկները կը ծաղրէին երիտասարդ տեղակալին լրջութիւնը և կ'ըսէին. «Քու բարեկամդ ի՛նչ սառոյցի կտոր է որ չի հալիր բնաւ»։ Կոմսը կը պատասխանէր. «Զգուշացէք անոր օձիքը։ Սէվրաք շատ կը զուարճանայ, միայն թէ ներսէն կը զուարճանայ»։

Սէվրաք քիչ յետոյ հարիւրապետի աստիճանին բարձրանալով Մոնբէլիէ ղրկուեցաւ՝ պահակազօրքին մէջ ծառայելու համար։ Հոն ամուսնացաւ և հանդարտիկ կեանք մը վարեց, որուն համար ծնած էր արդէն։

1848ի դէպքերը քիչ մը տակն ու վրայ բերին Շարլ կոմսին կեանքը, որ այն ատեն հարիւրապետ էր տրակոններու գունդի մը մէջ։ Կոմսը խնդրեց որ անպաշտօն մնայ պահ մը, որովհետեւ չէր ուզեր ծառայել հանրապետութեան։ Սակայն, կայսրութեան հաստատուելէն յետոյ զինուորական գործօն ծառայութեան մէջ մտաւ, տեսնելով որ իր զուարճութեան երբեմնի ընկերը՝ Մօրնի բարձր դիրքի մը հասած էր։ Քանի մը ամիս յետոյ, կայսեր զինուորական տան մէջ պաշտօն ստացաւ իրեն և Թիւյլըրիի արքունիքին փայլուն պալատականներէն մէկը եղաւ։

Սէվրաք միշտ գաւառին խորը թաղուած՝ կը ջանար արժանիքով ու յարատեւութեամբ աստիճանի բարձրացում ունենալ։ Իր պարապոյ ժամերը, իր եօթնամեայ զաւկին՝ Բիէռի դաստիարակութեան կը նուիրէր։ Թէեւ միշտ հարիւրապետ, սակայն բանակին իբր ամէնէն նշանաւոր սպաներէն մէկը ճանչցուած էր։ Կոմսը, Բարիզի մէջ, բարձր ազդեցութեանց շնորհիւ, արդէն իսկ երկու տարիէ ի վեր հեծեալ զօրքերու հարիւրապետ եղած էր։ Սէվրաք առանց դառնութեան լսած էր իր բարեկամին առաջացման լուրը։ Երբ իր ընկերները գլուխնին ցնցելով կ'ըսէին. «Իրաւ որ բաղդ ունի սա Բանոլհէյլը» հարիւրապետը ոգեւորութեամբ կը պաշտպանէր կոմսը։ Խրիմի պատերազմը առաջին հանդրուանը եղաւ Սէվրաք հարիւրապետին զինուորական փայլուն ասպարէզին։ Պատերազմին սկիզբը, հեծելազօրքերու հազարապետ եղաւ և Պալաքլավայի մէջ զօրավար տ'Ալոնվիլի զարմանալի յարձակման մասնակցեցաւ և մեծ դիւցազնութիւն ցոյց տուաւ կռուի միջոցին։ Սէվրաք ամէնէն առաջ թնդանօթներուն բերնին առջեւ հասաւ, թուրը ձեռքին մէջ բռնած, և այդ օրն իսկ պատուանշան ստացաւ։ Խրիմէն դարձաւ փոխ—գնդապետի աստիճանով և կորովի սպայի մը համբաւը շահելով։ Զարմանալին սա է որ Սէվրաք, որ սովորաբար այնքան հանդարտ ու հեզահամբոյր էր, պատերազմի ատեն անհեղ կերպարանք մը կ'առնէր։ Առիւծի մը պէս կը գոռար և իր ձայնը այնպիսի հնչիւններ կ'առնէր որ զինուորները կը դողային։ Երբ Ֆրանսա վերադարձաւ, անձնապահ գունդին մէջ մտաւ և 1859ին Իտալիոյ պատերազմին մասնակցելով, գնտակի երեք հարուած ստացաւ Սոլֆէրինոյի մէջ։ Կորսուած կարծեցին զինքը, բայց Շարլ Բանոլհէյլ կոմսը, որ բանակատեղիին մէջ կը գտնուէր կայսեր հետ, իսկոյն օգնութեան փութաց և Միլան փոխադրել տուաւ իր բարեկամը, ուր չուշացաւ հասնիլ Տիկին Սէվրաք։ Անհուն անձնուիրութեամբ մը դարմանուելով իր կնոջ կողմէ, վիրաւորեալը ապաքինեցաւ, որ բժիշկներու կարծիքով մեռնելու դատապարտուած էր։ Քիչ յետոյ զօրավար անուանուեցաւ, ինչ որ փութացուց իր ապաքինումը։ Սէվրաք յառաջացած էր իր ասպարէզին մէջ, բայց ո՛րքան զոհողութիւններով ու ճիգերով։

(Շարունակելի)

թեամբ եղած պաղարիւն նկարագրութեանց շատ աւելի մեծ սխալ մըն է տպաւորականութիւնը բանաստեղծութեան մէջ։ Նկարչութեան մէջ, ան իր գոյութեան իրաւունքը ունի։ Նկարչութիւնը տեսողական զգայարանքին տպաւորութիւնները կ'արտադրէ, և նկարիչը իր արուեստին սահմանին մէջ կը մնայ, երբ իր զուտ աչքի ընդհայեցութիւնները կը ներկայացնէ, առանց մանրավէպ մը յօրինելու, այսինքն առանց գաղափար մը մըտցնելու նկարուած պատկերին մէջ, առանց միացնելու իր (idéation) գաղափարայնութեան վերին կեդրոններուն գործունէութիւն մը ընդհայեցութեան կեդրոններուն գործունէութեանը հետ։ Այս մեթոտով ծնցուած նկարը շատ ստորին պիտի ըլլայ գեղեցկագիտական տեսակէտով, բայց պիտի կրնայ ինքզինքը պաշտպանել՝ արդարացնել։

ՄԱՔՍ ՆՈՐՏԱՈՒ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Ընկերակցութեանց օրէնքը եւ Վատիկան.— Մարսիլիոյ բանթողին հետեւանքը.— Նոր լրագիր մը.— Օրինական շահեկան խնդիր մը.— «Սոլէյլ» լրագրին վաճառում մը.— Ի նպաստ Պօէրներուն.— Դատական սխալներ։

Վերջերս զրոյց եղաւ թէ Վալտէք-Ռուսոյի նախարարութիւնը խոստացեր է որ Ծերակոյտը կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի ընէ ընկերակցութեանց օրէնքին նկատմամբ։ Ինչպէս յայտնի է, Երեսփ. Ժողովը արդէն քուէարկեց զայն։ Խնդիրը, սակայն, այնպէս չի նկատուիր, վասն զի ծերակուտականներուն մեծ մասը մտաւորական այն տեսակ վիճակի մը մէջ է որ կը վախցուի թէ աւելի պիտի ծանրացնէ նոյն օրէնքին տրամադրութիւնները։ Ճշմարտութիւնը սա է թէ Ֆրանսայի նախարարութիւնը խոստացած է Վատիկանի որ ընկերակցութեանց օրէնքը երբ վերջնական հանգամանք ստանայ, չափաւորութեամբ գործադրուի։ Պ. Վալտէք-Ռուսոյի այս խոստումներուն առջեւ Պապը որոշեր է մեղմիւ գործել և զգուշանալ այն տեսակ ցոյցերէ որոնք կրնան աւելի ծանրացնել կացութիւնը։ Լէոն ԺԳ. այդ միտքով է որ ընդդիմացաւ, անխոհեմ և անպատեհ գործ մը նկատելով, հաւաքական բողոքի մը՝ զոր Ֆրանսացի կարտինալները կ'ուզէին հրատարակել Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին քուէարկութենէն ետքը։

—Մարսիլիոյ առեւտրական պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ շահեկան և վրդովիչ մէկ ուսումնասիրութիւնը Ճէնովայի Ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսին՝ իտալական այդ նաւահանգիստին գործառնութիւններուն վրայ՝ բաղդատմամբ Մարսիլիոյ։ 1900ին 632 նաւեր՝ 678,168 թոնօ տարողութեամբ, աւելի երթեւեկած են Ճէնովայի նաւահանգիստը՝ բաղդատմամբ 1899ի։ Մինչդեռ Ճէնովայի նաւահանգիստը այդպէս կը զարգանար, Մարսիլոյ նաւահանգիստը տագնապի մէջ էր՝ յաջորդական բանթողներու հետեւանքով։ Մարսիլիոյ նաւահանգիստին 1900ի ընդհանուր շարժումը 745 նաւ (294,484 թոնօ) պակաս եղած է 1899էն. Ճէնովայի կատարած մրցումը Մարսիլիոյ դէմ ամէն օր աւելի գործօն և սպառնալից հանգամանք մը կը ստանայ։ 1899ին Ճէնովայի հետ բաղդատելով Մարսիլիոյ նաւահանգիստին ընդհանուր շարժումը 4,849 նաւ (3,540,851 թոնօ) աւելի ունէր, բայց 1899ին այդ թիւը իջաւ 3742 նաւի (2,568,209 թոնօ)։ Եթէ այդ յառաջացումը շարունակէ, երեք տարիէն Ճէնովա շատ պիտի անցնի Մարսիլիան։

—Ժողովրդական-հանրապետական կուսակցութեան նոր լրագրին՝ Տրապօ առաջին թիւը չորեքշ. օրը հրատարակուեցաւ։ Այդ թերթը Սէն-Սէպասթիէնէն կը վարէ Պ. Տէրուլէտ։ Խմբագրապետն է Պ. Մօրիս Պարէս։ Առաջին թիւը կը պարունակէ Պ. Բօլ Տէրուլէտի մէկ յօդուածը որ կ'ըսէ.—«Հիմա իմ նպատակս ու բաղձանքս է ժողովրդական-հանրապետական կուսակցութեան շուրջը հաւաքել բոլոր հակախորհրդարանականները, որոնք զանազան մասերու բաժնուած են. Նախ անոնց տալ քաղաքական վարդապետութեան մարմին մը և պայքարի ծրագիր մը՝ նախապէս բարեկարգութեան ծրագիր մը տալէ առաջ։»

—Սէնի քաղաքային ատեանին առջեւ այս միջոցիս շահեկան դատ մը կը տեսնուի, որ օրինական սկզբունքի մը վրայ կը դառնայ, այսինքն թէ էրիկ մը պարտաւո՞ր է վճարել դրամը այն շքեղազգեստին զոր իր կինը աղջկութեանը շինել տալով փոխարժէքը չէ հատուցած։ Դատը բացած է դերձակ մը՝ Պ. և Տիկին Պիկօ տը Բէլմոնէօյի դէմ։ Դատարանը որոշեց որ սկզբունքով էրիկը պարտաւոր չէ իր կնոջ շինուած հագուստներուն գումարը վճարել երբ իր անունը չկայ հաշուեցուցակին վրայ, ուրիշ բան է եթէ պարտապանութիւն ցոյց տայ հատուցանելու։ Նոյն վճիռը որոշեց թէ յաճախորդուհիի մը կողմէ հաշուեցուցակի մը համար յայտնուած հաւանութիւնը այդ յաճախորդուհիին համար յանձնառութիւն մը չի նկատուիր, եթէ նոյն իսկ հագուստները ուզածին պէս ալ չըլլան, երբ հաստատուի որ այդ ստորագրութիւնը պահանջուած է շքեղազգեստները յանձնուելէն առաջ։

—Սոլէյլ լրագիրը ծախուեցաւ՝ Պ. Էտուար Էրվէյի ժառանգութեան խնդիրը կարգադրելու համար։ Նոր տէրերն են արքայական կուսակցութեան առաջնակարգ անդամները, մանաւանդ Պ. Պ. տը Լանժուինէ և տը Սապրան, — այս վերջինը Գերագոյն Ատեանին ներկայացող ամբաստանեալներէն էր։ Ուրեմն լրագրին քաղաքական ուղղութիւնը բնաւ պիտի չփոխուի։ Պ. Ֆիլիպ Էրվէ, հիմնադրին որդին, գլխաւոր խմբագիրներէն մէկը պիտի ըլլայ։

—Էնթրանսիժան կը ծանուցանէ թէ յանձնաժողով մը կազմուած է Ֆրանսայի մէջ պօէրական հանրապետութիւններուն ի նպաստ մեծ շարժում մը առաջ բերելու և ներկայ պատերազմին մէջ Անգլիոյ հետեւած ընթացքին դէմ բողոքելու համար։ Ամբողջ Ֆրանսայի մէջ այդ նպատակով հրապարակախօսութիւններ պիտի կազմակերպուին։ Ամէնէն առաջ Բարիզի Վակրամի սալոնին մէջ մեծ միթինկ մը տեղի պիտի ունենայ։

—Պուլւօ արքային գործէն ետքը, զոր մանրամասնօրէն ծանուցինք, դատական երեք սխալներ ալ երեւան հանուած են։ Առաջինը կը վերաբերի 1875ին Քոմբիէնի մօտ գործուած մարդասպանութեան մը։ Հավիս անուն Պէլճիքացի մը ձերբակալուեցաւ, դատուեցաւ և հակառակ իր մերժումներուն, ցկեանս տաժանակիր աքսորութեան դատապարտուեցաւ իբրեւ հեղինակ նոյն ոճրին։ Իր բարի վարքին պատճառով քսանըհինգ տարի վերջը, այսինքն՝ անցեալ տարի, ներման արժանանալով արձակուեցաւ։ Հավիս Ֆրանսա վերադառնալուն պէս դատ բացաւ իր անմեղութիւնը պատիւը վերահաստատելու համար. կ'ըսուի թէ ոճրին բուն իսկ հեղինակները հիմա երեւան հանուած են։ Երկրորդը կը վերաբերի 1893ին Բանիսի մարքիզին բնակարանը կողոպտուելու գործին։ Դատապարտեալներուն մէջ կար «Լա Թրոմբէթ» անուն մարդ մը, գինիի հարուստ վաճառական մը որ վեց տարուան խցարգելութեան դատապարտուեցաւ, թէեւ զուր տեղը յայտարարեց թէ անմեղ է։ Դատապարտութիւնը հիմնուած էր ոստիկանութեան տեղեկագրին վրայ որ իբրեւ գողօնաթաքոյց ցոյց կու տար զայն։ Ժամանակ մը վերջը կողոպուտին հեղինակները յայտարարեցին թէ բնաւ Լա Թրոմբէթը չեն ճանչցած և թէ անիկա երբեք իրենց մեղսակիցը չէ եղած։ Լա Թրոմբէթ չորս տարի եօթը ամիս բանտարկուելէ ետքը արձակուեցաւ, և հիմա վերաքննութիւն պիտի պահանջէ վճռաբեկ ատեանէն։ Երրորդ գործն ալ հետեւեալն է.— 1896ին, Ապըվիլի մօտ, մարդ մը իր կինը և յետոյ մէկ դրացին սպաննելով, այդ վերջնոյն դիակը իր պարտէզին մէջ թաղեց։ Մարդասպան ամուսինը ամբաստանեց իր դրացին, զոր մեռցուցած էր, թէ իր կինը սպաննած է. դրացին, փախստական նկատուելով, ի բացակայութեան դատապարտուեցաւ քսան տարուան տաժանակիր աքսորութեան։ Յետոյ բուն իսկ յանցաւորը, որ իբրեւ հրձիգ Նոր Քալէտոնիա ղրկուած է, խոստովանեցաւ իր կրկնակ ոճիրը, որով վճռաբեկ ատեանին դիմում պիտի ըլլայ ի բացակայութեան դատապարտուած և սպաննուած անձին պատիւը վերահաստատելու համար։

ՇԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Չինէն պահանջուած հատուցումները.— Չին գտնուող ամերիկեան զինուորները.— Քորէա։

Ինչպէս հեռագիրը երէկ ծանոյց, չինական պատուիրակները զեկուցած են օտար դեսպաններուն թէ Չին յանձն կ'առնէ երեսուն տարուան մէջ վճարել տէրութիւններուն պահանջած 450 միլիոն թաէլը։ Բէքինէն առնուած հեռագիրներ վճարման եղանակին վրայ խօսելով կ'ըսեն թէ Չինու բարձրաստիճան պաշտօնատարներէն շատերը կ'առաջարկեն հարիւրին 4 տոկոսով փոխառութիւն մը կնքել, տէրութեանց երաշխաւորութեամբը և յիսուն տարիէն վճարելի, մինչդեռ ուրիշներ, մանաւանդ Զանկ-Չի Թունկ, կը կարծեն թէ Չին պիտի կրնայ, առանց փոխառութեան դիմելու, հինգ տարիէն վճարել տէրութիւններուն պահանջած գումարը։ Կ'ըսուի թէ Չինու արքունիքը միջոց մը գտեր է տէրութեան հասոյթը տարին 40 միլիոն թաէլ աւելցնելու, բայց չինական պատուիրակները հրաման ստացեր են՝ ամէն ջանք ընել օտար դեսպաններուն պահանջած գումարը զեղչելու։ Այդ գումարը արդէն կը ներկայացնէ զանազան տէրութեանց ծախքերը մինչեւ յառաջիկայ յունիսի վերջը։ Դեսպանները գումարում մը ունենալով որոշեր են ծանուցանել Չինացիներուն թէ պահանջուած գումարը միայն հատուցում մը չէ, այլ իրապէս եղած ծախքերը և անհատներու միասները կը ներկայացնէ։

—Բէքինէն ուրբաթ օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ամերիկեան զինուորները հեռացեր են իրենց գրաւած տեղերէն, բաց ի Բէքինի միջնաքաղաքին գլխաւոր շէնքերէն. անկէ մեկնելու մասին հրահանգի կը սպասուի Ուաշինկթընէն։ Ամերիկեան զինուորներու հեռանալուն պատճառաւ շփոթութիւններ չգործուելու համար, ամերիկեան Չէֆի զօրավարը քանի մը օր առաջ իմաց տուած էր Վալտէրսէ մարէշալին թէ ամերիկեան զինուորները պիտի մեկնին։ Անգլիական գրաւման շրջանակին մօտ գտնուած այն տեղերը, ուրկէ Ամերիկացիները հեռացան, Անգլիացիներուն պահպանութեանը յանձնուեցաւ և միւս տեղերը՝ Գերմանացիներուն։

—Քորէայէն առնուած վերջին լուրերու նայելով Քորէայի կառավարութիւնը ետ առած է իր հաւանութիւնը՝ Բարիզի մէջ շրջաբերութեան հանուելիք փոխառութեան և Սէուլէն Վիճիու շինուելիք երկաթուղիի մը պայմանագրութեան համար։ Կը ծանուցուի թէ Մազանփոյի մէջ ռուսական փոխ հիւպատոսութիւն մը պիտի հաստատուի։

ԻՏԱԼԻԱ

Ելմտական ծրագիր.— Սպառման տուրքեր.— Խորհրդարան։

Պ. Ծանարտէլլիի դահլիճին պատրաստած ելմտական ծրագիրը, անցեալ շաբաթ օրը, Երեսփ. Ժողովին ներկայացուեցաւ ելմտական յանձնաժողովին տեղեկաբեր Պ. Պօզէլիի կողմէ։ Ծրագրին ամէնէն կարեւոր մասը այն է որ կը վերաբերի սպառման տուրքին ջնջման և զոր ելմտական յանձնաժողովին մեծամասնութիւնը մերժեց։ Փոքրամասնութիւնը, սակայն, կարծիք յայտնեց թէ նախարարութեան ծրագիրը կրնայ ընդունուիլ՝ մեծապէս փոփոխելու պայմանով։ Այդ պատճառաւ Պ. Պօզէլի իր տեղեկագիրը աւարտելէն ետքը երկու բանաձեւեր կ'առաջարկէ՝ առաջին՝ յանձնաժողովին մեծամասնութեան որ կը մերժէ նախարարութեան ծրագիրը և երկրորդը՝ փոքրամասնութեան որ կ'ընդունի՝ փոփոխութիւններ ընելու պայմանով։ Հաւանօրէն Պ. Պօզէլիի եզրակացութեան վրայ է որ կէսպաշտօնական Թրիպունա թերթը վերջերս ծանոյց թէ ելմտական ու գանձային նախարարները կ'ուսումնասիրեն նախարարութեան ծրագրին նկատմամբ ըլլալիք փոփոխութիւնները։ Ծրագրին վիճաբանութիւնը քանի մը օրէն պիտի սկսի Երեսփ. Ժողովին մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ

Բեդերսպուրկի սակարանը.— Նոր մասնաճիւղ մը.— Ելմտական նախարարին ճառը։

Բեդերսպուրկի սակարանին հանրային արժէքթուղթերու մասնաճիւղին բացումը կատարուեցաւ ելմտական նախարար Պ. Վիթէի ներկայութեանը՝ որ ճառ մը խօսելով պարզեց սակարանին կացութիւնը։ Պ. Վիթէ ըսաւ թէ արդի աննպաստ կացութիւնը առաջ եկած է ընդհանուր հանգամանք ունեցող տնտես. ու ելմտական երեւոյթներէ, բայց շահադիտութիւնները և սակարանին մէջ գործուած անկանոնութիւններն ալ բաւական պատճառ եղած են։ Նախարարը յարեց թէ նոր մասնաճիւղին հաստատութիւնը թէեւ պիտի չկրնայ անհետացնել կամ փոխել ընդհանուր հանգամանքի մը պատճառները, սակայն գէթ պիտի կրնայ կանոնաւորել սակարանին գործառնութիւնները և վերջ տալ չափազանցուած շահադիտութիւններու, որով սակարանը քիչ ատենէն նորէն վստահութիւն պիտի ներշնչէ հանրութեան։ Պ. Վիթէ դիտել տուաւ թէ ձեռք առնուած այդ միջոցը պիտի նպաստէ նաեւ ընդհանուր կացութեան բարւոքմանը, ինչ որ բարեգուշակ պարագայ մըն է ազգային համար։ Ելմտական նախարարը վերջապէս յայտարարեց թէ եթէ նորէն այն տեսակ ցաւալի երեւոյթներ տեսնուին, որոնք անյաղթելի արգելքներ յարուցանեն, չի յուսար որ սակարանին գործերը կարենան կանոնաւոր, հանդարտ և ուղիղ ընթացք մը ունենալ։

ՊԵԼՃԻՔԱ

Զինուորական օրինագիծ.— Պապը.— Կաթոլիկ կուսակցութիւնը։

Հռոմէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով Պապին հետ բանակցութիւններ կը կատարուին՝ Պէլճիքայի զինուորական օրինագծին խնդրին համար։ Պէլճիքայի կաթոլիկները ընդհանրապէս կը հակառակին այդ օրինագծին և իրենց բոլոր ոյժովը կը մաքառին անոր դէմ։ Անոնց հաւանութիւնը ձեռք բերելու համար է որ քանի մը բանագնացներ՝ ազդեցիկ անձնաւորութիւններ՝ ժամանակէ մը ի վեր Վատիկանի մէջ Պապին և անոր արտաքին գործոց նախարարին կը պարզեն այն պատճառները որոնցմով պէտք է ազդեցութիւն բանեցնել կաթոլիք կուսակցութեան վրայ, անոր հաւանութիւնը ձեռք բերելու զինուորական օրինագծին համար։ Ուրիշներ, ընդհակառակը, կը պնդեն որ Պապը չմիջամտէ՝ լոկ զինուորական խնդրի մը։ Բայց Վատիկան պիտի չկրնայ հեռու մնալ, վասն զի նախընթաց օրինակները կան և մանաւանդ Գերմանիոյ զինուորական եօթնամեայ ծառայութեան խնդիրը, որուն Լէոն ԺԳ. միջամտեց, թէեւ Գերմանիոյ կեդրոնական կուսակցութիւնը կը հակառակէր։ Շատ հաւանական կ'երեւայ որ Պապը պիտի միջամտէ. Նախ բարոյական ազդեցութիւն մը պիտի բանեցնէ Պէլճիքայի կաթոլիք կուսակցութեան վրայ, և անոնց կողմէ երբ ուղղակի մերժում մը ըլլայ, այն ատեն միայն միջամտութիւնը ծանր հանգամանք մը պիտի ստանայ՝ բայց միշտ յորդորի ձեւով։ Խնդիր է գիտնալ թէ Վատիկան այդ բանին համար ի՛նչ վարձատրութիւն պիտի ստանայ։ Կարելի է Պէլճիքայի կառավարութիւնը, իբրեւ փոխարինութիւն, կրօնականի մասին կարգ մը պահանջումներ պիտի տայ Վատիկանին։ Կ'ըսուի նաեւ թէ Վատիկան անհաշտ ընթացքի մը պիտի չհետեւի Ֆրանսայի ընկերակցութեանց խնդրին մէջ։ Վատիկան պիտի բանակցի և արտօնութիւններ ձեռք պիտի բերէ, նաեւ ամէն ջանք պիտի ընէ Ֆրանսայէն պայմանադրութիւն մը ստանալու, որ յաւելուած մը պիտի ըլլայ կրօնական պայմանադրութեան, կրօնական միաբանութեանց խնդիրը կարգադրելու համար։

ՍՊԱՆԻԱ

Արժանթինի պատուիրակութիւնը.— Ամերիկայի հետ յարաբերութիւնները.— Սպանիական լրագրի մը կարծիքը։

Մատրիտի Էբօքա լրագիրը մեծ կարեւորութիւն կու տայ այն այցելութեան զոր Արժանթինի հանրապետութեան պատուիրակութիւնը տուաւ Սպանիոյ մայրաքաղաքին։ Էբօքա կը յարէ.— «Ի՛նչպէս կարեւոր չնկատել այդ իրողութիւնը որ քայլ մը աւելի եւս առնել տալ է դէպի սպանիա-ամերիկեան մտերմութիւնը, եթէ Քուպան ու Բորթօ-Ռիքօն մեր ձեռքէն ելլալէն ի վեր առաջին անգամ Սպանիա էապէս ամերիկեան ազգ մըն է։ Անոր սխալները և դժբաղդութիւնները, որոնք մեր ցեղին թշնամիներուն կողմէ շահագործուեցան, վերջապէս Սպանիոյ ձեռքէն առին իր գաղթավայրերը, բայց չկրցան զայն զրկել Նոր Աշխարհը գտնելու արժանիքէն, ոչ ալ նսեմացնել անոր նուաճողներուն ու երկրակալներուն փառքը, ինչպէս նաեւ ջնջել օրէնսդրական այն յիշատակարանը որ «Հնդկաստանի Օրէնք» կը կոչուի, ինչ որ ինքնին բաւական է մարդկութեան երախտագիտութիւնը հրաւիրել Սպանիոյ վրայ։ Սպանիա ամերիկեան ազգ մըն է, ոչ միայն իր պատմական անցեալովը, այլ նաեւ իր արդի ազդեցութեամբը, վասն զի քառասուն միլիոն հոգի անոր լեզուն կը խօսին. Նաեւ սպանիական գաղթականութիւնը դէպ ի ամերիկեան հանրապետութիւնները, նախկին մայր հայրենիքին նկատմամբ եղած սէրը կը պահպանէ այդ վերջին երկիրներուն մէջ և կը զօրացնէ նոր երկիրները հին ազգին կցող կապերը, վասն զի այդ հին ազգը, անոնց գոյութիւնը աշխարհի ծանօթացնելէ զատ, իր լեզուն, հաւատքը, քաղաքակրթութիւնը և իր բոլոր առաքինութիւնները և թերութիւնները տուած է անոնց։»

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորին նամակը.— Մատակասքարի նախկին թագուհիին ուղեւորութիւնը.— Անգլիոյ ազդեցութիւնը Հապէշիստանի մէջ.— Զինուորական ցուցահանդէս մը.— Վիճակագրութիւն.— Ս. Գէորգի տօնը։

Իտալիոյ Վիքթոր-Էմմանուէլ թագաւորը նամակ մը ուղղեր է նախարարապետ Պ. Ծանարտէլլիի, որուն մէջ կ'ըսէ թէ ինք և Էլէնա թագուհին մեծապէս ուրախ են այն համակրական ցոյցերուն համար, որոնք պիտի կատարուին իրենց զաւկին մօտաւոր ծննդեան առթիւ։ Բայց, թագաւորը նամակին մէջ կ'աւելցնէ թէ կը փափաքի որ կառավարական հաստատութիւնները և քաղաքացիները ստակ չծախսեն նուէրներու համար, որովհետեւ ոչ և է նուէր պիտի չընդունուի, և թէ նուիրատուները կրնան բարեգործական նպատակի մը յատկացնել ընծայի համար տրուելիք գումարները։

—Մատակասքարի Ռանավալօ նախկին թագուհին, որ հիմա Ալժէրիա կը բնակի, թոյլտուութիւն ստացեր է Ֆրանսա երթալու, ուր երկու ամիս պիտի մնայ։ Իր հետեւորդները չորս հոգիէ կը բաղկանան, որոնք են իր մօրաքոյրը, թարգմանը, սենեկապանուհին և մալկաշ խոհարարուհին։ Նախ Բարիզ պիտի երթայ, ուր հիմայ բնակարան մը կը փնտռուի նախկին թագուհիին համար, յետոյ ջերմուկ ունեցող քաղաք մը պիտի ուղեւորի։

—Անգլիոյ Խորհրդարանին անդամ Պ. Ալֆրէտ Բիզի որ Հապէշիստանէն նոր դարձած է, յայտարարեր է թէ Անգլիոյ ազդեցութիւնը մեծապէս աւելցած է Հապէշիստանի մէջ, գնդապետ Հարինկթընի Ատտիս-Ապապայի մէջ Անգլիոյ ներկայացուցիչը ըլլալէն ի վեր։ Ֆրանսական ազդեցութիւնն ալ բաւական զօրաւոր է, գալով Ռուսիոյ այնքան մեծ ազդեցութիւն չունի։ Ռուսական դեսպան Պ. Վլասով Ատտիս-Ապապայէն մեկներ է և գեր-հիւպատոս Պ. Օրլով անոր պաշտօնը կը վարէ առժամաբար։ Մենելիք չուզեր որ Ատտիս-Ապապան մայրաքաղաք մնայ. ուստի նոր պալատ մը կառուցանել կու տայ Ատտիս-Ալէմի մէջ, որ հիւսիսային արեւմտեան կողմէն մէկ օրուան ճամբայ հեռաւորութիւն ունի։

—Իրլս Քորթի զինուորական ցուցահանդէսին բացումը տեղի ունեցաւ անցեալ շաբաթ օր։ Քէմպրիճի դուքսը կատարեց այդ արարողութիւնը, և իրեն ի պատիւ տրուած հացկերոյթի մը միջոցին արտասանած բանախօսութեան մէջ մեծապէս շնորհակալութիւն յայտնեց այն սիրալիր ընդունելութեան համար որ իրեն եղաւ վերջերս Բարիզ կատարած ուղեւորութեան առթիւ։ Յետոյ դուքսը ոչ միայն անգլ. բանակին այլ և բոլոր երկիրներու բանակներուն բարգաւաճման համար բաժակ պարպեց, որ երկարատեւ ծափահարութիւններով ընդունուեցաւ։ Զինուորական ցուցահանդէսը շահեկանութենէ զուրկ չէ թէ՛ արուեստագիտական և թէ հանրութեան ընդհանուր տեսակէտներով։ Շատ գեղեցկօրէն յարդարուած պարտէզներ կան, որոնք իրիկուան կը լուսազարդուին և զինուորական նուագածութիւն կը կատարուի։ Ասոնցմէ զատ՝ զինուորական մեծ տեսարան մըն ալ կազմակերպուած է. Բէքինի դեսպանատանց պաշարումը ներկայացուած է խիստ իրական գոյներով, Պառոն Քէթէլէրի սպանութենէն սկսեալ մինչեւ դեսպանատանց ազատումը միջազգային զինուորներուն կողմէ։

—Անգլիոյ մէջ կատարուած վերջին վիճակագրութեան մը համաձայն, Սալֆորտ, Լիսեսթըր և Նիւ-Քէսլ քաղաքներու բնակիչները, առաջին անգամ ըլլալով, 200,000է աւելի բնակիչ կը պարունակեն և Հըլ, Ուէսթ-Համ, Պրատֆորտ, Պրիսթօլ, Շէֆիլտ, Լիտս, Պիրմինկհամ ու Լիվըրբուլ պէս ճարտարարուեստական մեծ քաղաքներու կարեւորութիւնը կը ստանան։ Նաեւ, առաջին անգամ ըլլալով, Պորքինհէմ, Տէրպի, Կէրթըլհիմ, Հալիֆաքս, Բլիմաութհ և Սաութէմփթըն քաղաքներու բնակիչներուն թիւը 100,000ը կ'անցնի։ Գաւառական քաղաքներուն մէջ՝ Չէսթըրի և Հըտտըրսֆիլտի բնակիչները նուազած են։

—Վերջերս Հապէշիստանի մէջ Ս. Գէորգի տօնը կատարեր են։ Ս. Գէորգ և Ս. Միքայէլ շատ ժողովրդական սուրբեր են Հապէշիստանի մէջ՝ ուր կրօնական պատկերներուն մէջ Ս. Գէորգը կը տեսնուի ձիու մը վրայ հեծած և սուր ի ձեռին, զոր կը ճօճէ։ Այս տարի Ս. Գէորգի տօնը Ատուայի ճակատամարտին տարեդարձին օրը հանդիպեցաւ, որով կատարուած հանդէսները թէ կրօնական և թէ աշխարհական հանգամանք մը առին, որոնց կը նախագահէր նոյն ինքն Մենելիք։ Ս. Գէորգի եկեղեցին ամէնէն հինն է Ատտիս Ապապայի եկեղեցիներուն մէջ։ Մեծ շուկային քով կը գտնուի և իր շրջափակին մէջ կը գտնուին հսկայ ծառեր։ Յայտնի է թէ Հապէշիստանի մէջ բոլոր եկեղեցիները նուիրական անտառով մը շրջապատուած են, որոնց սօսեւերին տակ՝ քաղցր ու բուրումնաւէտ մթնոլորտի մը մէջ ու մեռելները կը հանգչին։ Ս. Գէորգի տօնախմբութեան օրը, առաւօտէն սկսեալ քաղքին բնակիչներուն մեծ մասը ոտքի վրայ էր ու եկեղեցիին շրջափակը լեցուած էր խուռն բազմութեամբ։ Կրօնական արարողութեան կը նախագահէր Մաթէոս անուն եկեղեցական մը, որ գլուխը հայ եպիսկոպոսներուն ու վարդապետներուն պէս վեղարով մը ծածկած ոսկեզօծ աթոռի մը վրայ նստած էր Մենելիքի դիմաց։ Յետոյ թափօր կազմուեցաւ և սեղանին վէմ քարը կարմիր մետաքսէ ապաւանակի մը մէջ դրուեցաւ, որ կաթոլիկներու սրբարանին կը նմանի։ Կայսրը և ներկայ եղող բարձրաստիճան աւատառուները և արքունիքին պաշտօնատարները թափօրին կը հետեւէին, հրացանները ուսերնուն վրայ։ Քանի մը Եւրոպացիներ ալ ներկայ գտնուեցան արարողութեանց։ Նուիրական պարերու աւարտումէն յետոյ հրացաններ պարպուեցան ընդհանուր խանդավառութեան մէջ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Սանիէի աստիճան տրուեցաւ Մարտին գաւառին Իտարէի ժողովին անդամ Իսմայիլ Հագգը էֆ.ի։

—Մանասդըրի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Տրապիզոնի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Նուրի պէյ, որուն յաջորդեց Տէյր Աղաճ գաւառին նախնական դատարանին նախագահ Նէճիպ էֆ., անոր ալ յաջորդեց Լաթաքիոյ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մուամմէր էֆ.։ Լաթաքիոյ գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ սուրիական Տրիպոլսոյ նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մուսթաֆա Խայրի էֆ.։

—Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սեվաստոպոլի հելլենական հիւպատոս Պ. Կրիթարիի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Բիէմի հելլենական հիւպատոս Պ. Բէրիքլի Կրիթարի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Սիմֆէրոբոլի հելլենական հիւպատոս Պ. Տիմոսթէն Կրիթարիի։ Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Հանրային Պարտքի ընդհանուր տնօրէնին անձնական քարտուղար ու թարգման Միհրան Ֆէրիտ էֆ.ի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ փաստաբան Մօրի Ռոսոլաթօ պէյի կնոջը՝ Տիկին Էլէնիի։

ԵՒՐՈՊԱ ՓԱԽԱԾ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐ.— Վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը ծանուցանէ թէ Թունալը Հիլմի անուն անձը որ ինքնաբերաբար պաշտօնատեղիէն հեռանալով Աթէնք ու Զուիցերիա փախած և մնասակար ու եպերելի հրատարակութիւններ ըրած ըլլալուն համար իբրեւ ոճրագործ ամբաստանուած է, եղեռնադատ ատեանին կողմէ ի բացակայութեան դատուեր և արարքը հաստատուելով, դատապարտուեր է ցկեանս աքսորուելու, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և ստացուածքներուն գրաւմանը։

ՕԼԿԱ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.— Ամֆիրիթ զբօսանաւը, ուր կը գտնուի Յունաստանի Օլկա թագուհին, երէկ առտու դէպ ի Սեւ ծով ճամբայ ելաւ։ Զբօսանաւը անցած ատեն օսմ. բերդերը քսանըմէկ թնդանօթներով ողջունեցին։

—Հելլենական դեսպանատան առաջին թարգմանին կինը, Տիկին Նաում երէկ առտու Պէօյիւքտէրէ գնաց և Օլկա թագուհիին մատոյց մեխակի գեղեցիկ փունջ մը։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանատան զինուորական կցորդը ու երկրորդ թարգմանը, առջի օր, Սպարապետ Րիզա փաշայի յանձնեցին Սէն Մորիս և Լազար պատուանշանի մեծ խաչը ու հրովարտակը։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան մէջ, առջի գիշերը, Միջերկրականի ռուսական նաւատորմին հրամանատար Քրիգէր ծովակալին ի պատիւ տրուած սեղանին ներկայ էին նաեւ Սերպիոյ դեսպանը ու աղջիկը և Ռուսիոյ դեսպանատան պաշտօնատարները։

ՅՈՒՆԱՑ Նախորդ Պատրիարք Տ. Կոնստանդիանոս, յիշատակագիր մը գրելով ինքնագլուխ Օրթոտոքս եկեղեցիներուն, պարզեր է իր քաշուելուն պարագաները։

—Յունաց Պատրիարքարանի Սինոդին երէկուան նիստին մէջ կարդացուեցաւ դատական ու կրօնական գործոց նախարարութեան մէկ պաշտօնագիրը, որով Բէլվիզայի մետրապոլիտ Տ. Բոզմայի արարքը կը պախարակէր։ Սինոդը որոշեց որ Պատրիարքական Տեղապահը այդ մասին բացատրութիւն ուզէ Բէլվիզայի մետրապոլիտէն։ Մինչեւ որ խնդիրը կարգադրուի, Բէլվիզայի մետրապոլիտ Տ. Բոզմա Եանեայի մետրապոլիտարանը պիտի բնակի։

—Յունաց Պատրիարքական Տեղապահը՝ Էտիրնէի ու Կէօրիւճէի մետրապոլիտներուն հետ՝ երէկ Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և յետոյ դատական ու կրօնական գործոց նախարարին հետ։

—Յունաց Պատրիարքարանի Խառն Ժողովը, իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ Աբիսթաքի էֆ. Զողրաֆոսի կտակին խնդրովը։ Այդ կտակով նաեւ 750 ոսկի յատկացուած է Սիլլողոսին, որուն ներկայացուցիչը խնդրեց որ կտակը վաւերացնայ Պատրիարքարանին կողմէ։ Խառն Ժողովը յառաջիկայ չորեքշ. յետաձգեց իր տալիք որոշումը։

ՁԿՆԱՐԱՆԸ.— Կ'ըսուի թէ Հանրային Պարտքի վարչութիւնը Պոլսոյ Պալըգ Բազարի Ռալլի խանը գներ է՝ ձկնարանը հոն հաստատելու համար։ Շէնքին ներքին մասերը ըստ այնմ պիտի կարգադրուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Ազգային ազատական կուսակցութեան դեր-նախագահ Պ. Բէթքով շնորհակալութեան գիր մը մատուցեր է Ֆէրտինանտ իշխանին՝ Պ. Կրէքովի մահուան առթիւ յայտնուած համակրութեան համար։ Նոյն կուսակցութիւնը այսօրերս պիտի գումարուի Պ. Կրէքովի յաջորդին ընտրութեանը համար, բայց կ'ըսուի թէ հիմակուհիմա նոր ընտրութիւն պիտի չկատարուի և վարչութիւնը պիտի յանձնուի դեր-ատենապետ Պ. Բէթքովի։

—Սոպրանիէն անցեալ շաբթուընէ ի վեր կը զբաղի Պուլկարիոյ վարչական բաժանումներուն խնդրովը։

—Զինուորական ելմտացոյցին զեղչին համար համաձայնութիւն գոյացեր է նախարարապետին ու պատերազմական նախարարին միջեւ։ Ելմտացոյցը քանի մը օրէն պիտի ներկայացուի Սոպրանիէին։

—Վիէննայի ու Բարիզի պուլկարական գործակալութեանց երկու քարտուղարներ և ուրիշ երեսունէն չափ պաշտօնեաներ ճամբուած են խնայողութեան համար։

ՊԱՍՐԱՅԻՆ կը հեռագրեն թէ չորեքշ. օր ժանտախտէ մէկ դէպք պատահեր է. կիրակի օրն ալ առաջուան բռնուածներէն մէկը մեռեր է։

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպանատան գործակատարը ու կինը, առջի օրը, Կ. Պոլիս դարձան Պրուսայէն, ուր գացած էին զբօսական պտոյտի համար։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ օսմ. նոր դեսպան Շէքիպ պէյ այսօր իր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը տասը օրուան արձակուրդով Պէլկրատ պիտի ուղեւորի։

ՀԱՅՖԱՅԻ գայմագամ Նիզամէտտին պէյի անպատշաճ ընթացքին դէմ բողոքուած ըլլալով, ձեռնհաս պաշտօնատարը, կ'ըսէ Իգտամ, գրեց Պէրութի կուսակալութեան այդ մասին քննութիւն կատարել և արդիւնքը շուտով տեղեկագրել։

ՄԵՐՍԻՆԷՆ կը գրեն մեզ.—«Շատ քիչ անգամ գրուած է այս քաղքէն։ Տեղւոյս հայ գաղութը մեծ մասամբ կեսարացի ազգայիններէ կազմուած է գրեթէ, որոնք կը զբաղին յանձնակատարութեամբ և վաճառականութեամբ. գլխաւոր գործերնին Կեսարիա, Գըրշէհր և Գոնիայի հետ է։ Առեւտրական տեսակէտով իր ընդարձակ գործառնութիւնը Ատանայի հետ է. 2 ու կէս ժամ շոգեկառքով կցուած է Ատանայի հետ (68 քիլոմէթր). սոյն գիծը ինքնազարգացման առաջնորդած է Մերսինը, որ 15 տարի առաջ յետնեալ վիճակ մը ունէր բաղդատմամբ արդի ծաղկեալ վիճակին. Նաւահանգիստը բանուկ է։ Մերսինի կլիման ամառը անտանելի է, մուկ և ճանճ անհնարին կը դարձնեն քունը։ Գարիի և ցորենի նոր բերքերը թէեւ առաջ վատթար վիճակ մը ունէին Ատանայի մէջ, երաշտութեան պատճառաւ, սակայն քանի մը օրերէ ի վեր առատ անձրեւներ և զովուկ օդեր ու հովեր կրցան հատիկներուն ուժ տալ, այնպէս որ նոր բերքերու հատիկները խիտ լեցուն պիտի ըլլան և ծանր. գարին առաջին անգամ է որ 9 ղրուշի կը ծախուի յանձնելի Ատանա։ Հալէպի կողմը և Սուրիոյ քանի մը տեղերը երաշտութենէ կը տառապին, կ'երեւայ թէ ցորենի գինը հաստատ կուտանի մը վրայ պիտի դառնայ։ Իրաց այս վիճակը նախատեսելով երկաթուղւոյ տնօրէնութիւնը թաքուն ձեռնարկներ կ'ընէ այժմէն նաւուն յանձնելի բեռնագրեր տալու Ատանայի վաճառականներուն, այսինքն Ատանայի շոգեկառքի բեռնագիրը պիտի տայ որեւէ եւրոպական կամ օսմանեան ծովչղերքի համար. դիւրութիւն մը որ ոչ նուազ մնասաբեր պիտի ըլլայ յանձնակատարներուն համար. ասի անուղղակի հարուած մը կը համարուր այն յանձնակատարներուն համար, որոնք անցեալ տարի ընդդիմացան բեռնակիրներու մենաշնորհի դրութեան երկաթուղւոյ վարչութեան կողմէ, սակայն ինչ ալ ըլլայ յաջողութիւնը դժուարին է բոլորովին։»

Պ. Տ. ՊԻԼԼԻՍ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, արտօնուեցաւ իր Մոնիթէօռ Օռիանթալ և Սթամպուլ լրագիրներու արտօնութիւնը փոխանցել իր զաւակներուն։ Ցաւօք կ'իմանանք թէ Պ. Տ. Պիլլիս իր հիւանդագին վիճակին պատճառաւ տարած է այդ որոշումը, վասն զի բացարձակ հանգիստի պէտք ունի։

ՔԻՕՍԹԷՆՃԷԻ ԹՂԹԱՏԱՐԸ. — Ռումանիոյ կառավարութիւնը սահմանուած քարանթինան վերջացած ըլլալով, Կ. Պոլիս—Քէօսթէնճէի շոգենաւերու երթեւեկութիւնը պիտի վերսկսի վաղուընէ։ Բրինչիբէզա Մարիա շոգենաւը վաղը, ուրբաթ Քէօսթէնճէէն Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ սովորական ժամուն և շաբաթ առտու ալ նորէն Քէօսթէնճէ պիտի ուղեւորի։

ՕՍՄ. ԹՈՐՓԻԼԱՀԱԼԱԾՆԵՐԸ. — Համիտիէ ու Ապտիւլմէճիտ թորփիլահալածները որոնց Պրէստ հասած ըլլալը ծանուցուեցաւ, Թիրէնոյէն անցնելու ատենին բաւական փոթորիկի բռնուեր են և սակայն ժամը քսան մղոն արագութիւնը չեն կորսնցուցեր։ Փոթորիկը թէև բաւական սաստիկ եղեր է և վտանգաւոր պարագաներ պատահեր են, բայց թորփիլահալածները լաստեր մը միայն կորսնցնելէ զատ ուրիշ վնաս չեն կրած։

ՕՍՄ. ՆԱՒԵՐԸ. — Ծովային Նախարարութիւնը գրեր է առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ օսմ. դրօշի տակ առեւտրական շոգենաւեր բանեցնել ուզողներուն ամէն տեսակ դիւրութիւն ընծայուի՝ կարգ մը պայմաններու ենթարկելով՝ այսինքն այդ կարգի անձերէն մուրհակ մը առնուի թէ իրենց նաւերը օտարներու պիտի չծախեն և անպատճառ օսմ. դրօշի տակ պիտի բանեցնեն, և եթէ ծախել ալ հարկ ըլլայ, մի միայն Օսմանցիի մը և կամ օսմ. Ընկերութեան մը պիտի ծախեն։ Ասոր պատճառը այն է թէ կարգ մը անձեր օսմ. դրօշին ընծայած թոյլտուութիւններէն օգտուելու համար, շոգենաւեր առաջին երեւոյթներով օսմ. դրօշի տակ ցոյց կու տան, մինչդեռ օտար Ընկերութիւն մըն է որ կ'օգտուի այդ թոյլտուութիւններէն։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը նորէն ծանոյց բոլոր դատարաններուն թէ սնանկութեան և պատւոյ վերահաստատման վճռագիրներու մէկ պատճէնը պէտք է, առանց ժամանակ կորսնցնելու, շուտով հաղորդել առեւտրական Սենեակներու, ինչ որ անհրաժեշտ է առեւտրական գործառնութեանց կանոնաւորութիւնը և ապահովութիւնը երաշխաւորելու համար։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին, որուն մենաշնորհը տրուած է Անատոլուի երկաթուղիներու Ընկերութեան, ներքին կանոնագիրը վաւերացաւ կայս. Իրատէով։

ՀԻՃԱԶԻ նահանգին կուսակալ ու հրամանատար Րաթիպ փաշա որ Ճիտտէ գացած էր, Մէքքէ վերադարձեր է։

—Ճիտտէէն կը գրեն թէ բոլոր ուխտաւորները մեկնած են և թէ հանրային առողջութիւնը խիստ գոհացուցիչ է։

ԽԱՌՆՈՒՐԴ ՕՃԱՌՆԵՐ. — Ձեռնհաս պաշտօնատանը նորէն հրահանգ ղրկեց ամէն կողմ թէ կաւիճ պարունակող օճառներն ալ իբրեւ խառնուրդ պէտք է վար դնել մաքսատանց մէջ։

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ կանոնագիրը, ինչպէս յայտնի է, կը տրամադրէ թէ դեղերը մի միայն դեղարաններուն մէջ պէտք է ծախուին։ Զինուորական վարժարաններու ընդհանուր վերատեսչութիւնը նկատելով որ, հակառակ օրէնքին այդ տրամադրութեան, արդուզարդի ու հոտեղէններու և նպարեղէնի վաճառատանց մէջ կարգ մը դեղեր կը ծախուին, խնդրեց Բ. Դուռնէն այդ մասին հարկ եղած պատուէրը տալ որոնց որ անկ է։

ԱՅՑԱՄԱՎՐԱՅԻ մէջ (Յունաստան) կոկորդի հիւանդութիւն ծագած ըլլալով, առողջապահական վարչութիւնը հրահանգ տուաւ քննութեան ենթարկել նոյն տեղէն եկողները։

ՄԻՏԻԼԼԻԷՆ կը գրեն թէ վերջերս տեղացած անձրեւներ բաւական օգտակար եղեր են ձիթենիներուն, և թէ այս տարի ալ թրթուրները վնաս չհասցնեն, ձիթապտուղի բերքը առատ պիտի ըլլայ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍԵՐՊԻՈՅ միջեւ կնքուելիք առեւտրական դաշնագրին խառն յանձնաժողովը որ երէկ գումարուեցաւ, այսօր ալ պիտի գումարուի։

ՌԷԺԻԻ ընդհանուր տնօրէն Պ. Ռամպէր, որ Պէրութ գացած էր, երէկ մայրաքաղաք դարձաւ։

ԽԱՐԲԵՐԴԷՆ ուղղուած հեռագրի մը նայելով Զարսանճագ գաւառակը ղրկուած առողջապահական քննիչը տեղեկագրեր է թէ այդ գաւառին մէջ երեւան ելած հարսանիթը, թիփոն և այլն յառաջ եկած են ժողովուրդին խմած ջուրերէն, որոնց մէջ բուսական գործարանաւոր տարրեր խառնուած են։ Կուսակալութիւնը այդ մասին հարկ եղած հրահանգը տուեր է Զարսանճագի գայմագամին։

ՊԱՂՏԱՏԷՆ երեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ մինչեւ նոյն առտուն կասկածելի հիւանդութենէ դէպք չէ պատահեր։

ՄԱՔՍԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒՆ յանձնուած քոնշիմէնթներուն վրայ ալ գաղթականներու գնահատման ծախքին յատուկ մէկ ղրուշնոց դրոշմաթուղթեր պիտի փակցուին։

ՀԱԼԷՊԻ կուսակալութիւնը խնդրած է Ներքին գործոց Նախարարութենէն երկարել այն հինգ ամսուան պայմանաժամը, որով ժամանակին մարդահամարի տոմարներուն մէջ արձանագրութեան գործողութիւն չկատարողները զերծ կը մնան տուգանքէ։

ԳԵՐՄԱՆԱՅԻ հնագէտ Պ. Պրուքնէր արտօնուեցաւ Հիսարլըքի կողմը Տրովաթայի աւերակներուն մէջ հնախուզութիւն կատարելու։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու Թղթատարական վերատեսչութեան նոր շէնքին կառուցումը՝ Էսկի Զապթիէի գետնին վրայ՝ մօտերս պիտի սկսի։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին տէֆթէրտար Սէյֆէտտին պէյ, երէկ իրիկուն, Կ. Պոլիս ժամանեց արձակուրդով։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, դատեց Եանքօ անուն ձկնորս մը որ Սարըխարի Միրզա Եէտի Վիրանէսիին մէջ Ասբասիա անուն աղջկան մը պատիւը բռնաբարած էր։ Եանքօ դատապարտուեցաւ երեք տարուան տաժանակիր աշխատութեան և իբրեւ հատուցում քսան ոսկի վճարելու նոյն աղջկան։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան և դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք ամենուն դիմել Տքթ. Պառիի, միակ ատամնաբոյժը որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել երբեմն և անվրդով ակռաները արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, եայլն, որոնք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամէնէն փափուկ, ամէնէն ջղային անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառիի լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն զատ միայն սակաւ պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամ 9էն (Ր. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԻԻ ԹԱՏՐՈՆԸ

Յառաջիկայ ուրբաթ իրիկուն, 17 մայիս 1901, ժամը 9 ½ին (Ր. Ե.) թատերական շքեղ ներկայացում մը պիտի տրուի Թէփէ Պաշիի թատրոնին մէջ, Սանտէ Բազարի խումբին կողմէ, որ այս առթիւ մեծ պատրաստութիւններ տեսած է աւելի փայլուն ընծայելու համար ներկայացումը։ Ներկայացուելիք թատերախաղն է Le premier Mari de France որ այնքան լաւ ընդունելութիւն գտած է Բերայի թատերասէր հասարակութեան կողմէ։ Այս ներկայացումը պիտի տրուի ի նպաստ Պ. Ռամիրէզի, որ երբեմն տնօրէն Սիրքի, ծանօթ է հասարակութեան։ Կը յուսանք թէ ժողովուրդը պիտի փութայ ներկայ գտնուիլ այս ներկայացման, որ յանձնարարելու պէտք չունի ինքնին։ Ներկայացման առեն նուագածուաց ընտիր խումբ մը լաւագոյն կտորներ պիտի նուագէ։ Սրահը շքեղապէս պիտի զարդարուի և տեղակալներ վերապահուած են հասարակութեան։

Առաջնակարգ օթեակներ մէկ օսմ. ոսկի, միւս օթեակները՝ 60 և 40 ղրուշ, թիկնաթոռ 20, սրահ ալ 10 և կալըրի 5 ղրշ։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2 Ապրիլ 1901

ԱՆՔՈՐ
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՌԱՆԹԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ
Հիմնեալ 1858ին

Ընդհ. Գործակալութիւն Թուրքիոյ համար

Պ.

Պատիւ ունիմ ձեզ ծանուցանելու թէ Վիէննայի (Աւստրիա) ԱՆՔՈՐ ապահովագրական Ընկերութիւնը կենաց և ռանթի համար այսօրուընէ սկսեալ մեր տան յանձնած է իր Թուրքիոյ և Յունաստանի ներկայացուցչութիւնը։ Անքորը ամէնէն աւելի հռչակաւոր ընկերութեանց ամէնէն հզօրներէն է։ Շատ տարիներէ ի վեր Թուրքիոյ մէջ կը գործէ և բազմաթիւ յաճախորդներ ունի։

Յոյս ունիմ Պարոն, որ երբ ձեր կեանքը ապահովագրելու դիտաւորութիւն ունենաք, պիտի օգտուիք Անքրի գործակալութեան ընծայած դիւրութիւններէն։ Հաճեցէք ընդունիլ, Պարոն իմ խորին յարգանացս հաւաստիքը։ ՍԻՒՆԻՐԻՍ ԱՏԼԷՐ

Մայրաքաղաքիս ծանօթ ջութակահար Թադէոս էֆ.ի şarki musiqimiz, «Սովըլմիր Թէքֆի» անուն հեղինակութիւնը (Թրքերէն և ֆրանսերէն) հրատարակուեցաւ։ Եղերգ ու հեշտօրոր եղանակ մըն է, որուն մէջ կը յայտնուին կու գան վարպետ երգահանի մը կարողութիւնները։ Բրոֆէսօր Ժոզէֆ Բոնիա եղանակը յօրինած է այս կտորին։ Այս նոր հրատարակութիւնը ձօն կը տրուի անոր որ Թէքֆի սիկարի թէզին երկու կտորներ կը փափաքի ներկայացնէ Ղալաթիա, Վոյվոտայի դիմաց, Աշխէթի ապարանը։

Ազգային Լուրեր

Սիլիստրէէն կը գրեն մեզ. — «Սիլիստրէն Դանուբի պուլկարական ափերուն վրայ փոքրիկ, մոռցուած, բայց բաւական սիրուն քաղաք մըն է։ Քաղաքապետութիւնը կարելի եղած ջանքերը չի խնայեր ճամբաները շտկելու, յարդարելու, և քաղաքը ծառուղիներով ու հանրային պարտէզներով բարեզարդելու համար։ Սիլիստրէի մերձաւորէն եկեղեցական և կրթական վիճակին վրայ չեմ յիշեր թէ ցարդ ո և է բան գրուած ըլլայ Արեւելքի մէջ, և սակայն կ'արժէ որ մեր տոհմային շրջանակները հետաքրքրուին անով։ Իրաւ է որ գաղթականութիւնը հեռու մնալով ազգային շրջանակներէ, պուլկարահայ և ռումանահայ մեր միւս ազգակիցներու նման մոռցած էր իր մայրենի լեզուն, բայց 10—20 տարիէ ի վեր գովելի ջանքեր կ'ըլլան՝ նոր սերունդը տոհմային կրթութեամբ մը օժտելու համար։ Գաղութին ծագմանը մասին որոշ տեղեկութիւններ կը պակսին. տեղւոյս միակ Սուրբ Լուսաւորիչ եկեղեցին 1860ին ի հիմանց նորոգուած է, և արձանագրութիւն չունի. եկեղեցիին նախագաւիթը սալայատակելու համար գործածուած տապանաքարերու ամէնէն հինը ՌՃՃԲ թուականը կը կրէ։ Հաւանական է որ տասնըվեցերորդ դարուն վերջերը մաս մը Ռումանահայեր եկած են հաստատուիլ Դանուբի աջ ափերուն վրայ. մաս մը ալ մինչ քանի որ 2—3 դար առաջ հեռանալէ Պոլսէն կամ ուրիշ տեղերէ հոս հասնող գաղթականներու հետ մէկտեղ, տեղւոյս ժողովուրդը այսօր հազիւ հարիւր տունի չափ կը հաշուուի։ Այս հարիւր տուն զուտ Լուսաւորչական Հայերու հոգեւոր խնամքը յանձնուած է Տ. Տաճատ քահանայ Դերձակեանի, որ Պոլսոյ Գատըգիւղ թաղէն է և 14 տարի շարունակ ուսուցչութեան պաշտօն վարած է Ռումանիոյ այլ և այլ քաղաքներու մէջ։ Արեւելքի ընթերցողները պիտի զարմանան անշուշտ երբ յայտարարենք որ, յիշեալ քահանան, ոչ միայն գիտակ է իր սուրբ պաշտօնին պարտականութեանց, այլ և մեր շնորհալիներու մեծագոյն մասէն կը տարբերի իր պարկեշտութեամբ և անշահախնդրութեամբ։ Վերջերս Ս. Կաթողիկոսը ի վարձատրութիւն իր եռամեայ բարւոք պաշտօնավարութեան, Սիլիստրէյի ազգայնոց միահամուռ փափաքին համաձայն, բարեհաճած էր լանջախաչ կրելու արտօնութիւնը շնորհել անոր։ Եկեղեցւոյ արձանագրութիւններէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները։ 1898ի նոյեմբեր ամսէն մինչեւ ցայսօր մօտ 2 ու կէս տարուան մէջ քաղաքիս մէջ ծնած են 62 մանուկներ. պսակուած մահերու գումարն է 31, որոնցմէ 12ը՝ Պոլսէն և գաւառներէ եկած գաղթական պանդուխտներէն։ Նոյն ժամանակամիջոցին մէջ 21 ամուսնութիւններ տեղի ունեցած են. ամուսնացողներու 4ը միայն տեղացի երիտասարդներ են, իսկ մնացեալ 17ը նոյնպէս Պոլսէն ու գաւառներէ եկած որ հոս տուն տեղ կազմած են տեղացի օրիորդներու հետ ամուսնանալով։ Արական վարժարանը եկեղեցիի բակին մէջ երեսուն—քառասուն տարի առաջ կառուցուած միայարկ շէնք մըն է, կը բաղկանայ սրահէ մը և երկու դասարաններէ. աշակերտներու թիւը 40—50ի չափ է և յանձնուած է դասատու կառավարչի մը և երկու ուսուցչուհիներու (որոնց մին Պուլկար) խնամքին։ Հարկ չկայ ըսել որ դպրոցին մէջ տարրական առարկաներ միայն կ'աւանդուին և դպրոցին ծրագիրը մասամբ կը համապատասխանէ ազգային Ուսումնական Խորհրդոյ նախնական վարժարանաց ծրագրին։ Իգական վարժարանի գոյութիւնը համեմատաբար նոր է. սանուհեաց թիւը 30ը չանցնիր. 4—5 տարիներէ ի վեր Պոլսեցի վարժուհիներ կ'աշխատին նախնական կրթութիւն մը տալ Սիլիստրէի ապագայ մայրերուն։ Վերջապէս քաղաքիս հայերը կազմած են երկու Ընկերութիւններ «Աղքատախնամ» և «Ընթերցասիրաց». վերջինս նպատակն է օգտակար գիրքերու ընթերցումը ընդհանրացնել. այս նպատակին հասնելու համար պզտիկ ընթերցարան մը բացուած է, ուր կարելի է գտնել շատ մը գիրքեր, հանդէսներ և օրաթերթեր։ Ընթերցասիրաց Ընկերութիւնը բաւական վիճակ մը չունի, բայց անդամները կը յուսան որ նոր հասնելիք սերունդը պիտի գայ միանալ իրենց, ուժ տալու համար այս կրթական ձեռնարկին։»

—Ս. Հայրապետը երկու շաբաթ առաջ Կաղզուան հասնելով մեծ պատուով ընդունուեր է տեղւոյն ժողովրդեան կողմէ։ Եկեղեցիի մը շինութեան առթիւ անհամաձայնութիւններ ծագած ըլլալով տեղացիներուն մէջ, Ս. Հայրապետը հաշտեցուցեր է երկու կողմերն ալ։ Ն. Ս. Օծութիւնը այս միջոցիս Կարս կը գտնուի։

—Ս. Պատրիարքը հրամայեր է երաժիշտներէ բաղկացած յանձնախումբ մը կազմել, հայ եկեղեցական երաժշտութիւնը բարեկարգելու խնդրով զբաղելու համար, որ վերջերս լրագրական թեր ու դէմ վիճաբանութեանց առիթ տուաւ։ Այդ յանձնախումբին անդամ նշանակուած են Կրօնական Ժողովի անդամ Տ. Գաբրիէլ Ա. քահանայ, Դատաստանական Խորհուրդի անդամ Տ. Խորէն քահանայ, տիրացու Կարապետ Պօղոսեան և Մայր Եկեղեցիի երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Մէհտէրեան։

—Տնտեսական Խորհուրդի չորս անդամներուն հրաւիրագիրներ ուղղուած են, այսօր ներկայ գտնուելու Պատրիարքարան և հրաժարած ատենապետին տեղ նոր մը ընտրելու համար։

—Երուսաղէմատան շէնքը ի մօտոյ պիտի նորոգուի և ներկուի։

—Ռուսիոյ Մոզտոկ քաղաքին մէջ վախճաներ է Գաբրիէլ Խարախանեանց անուն վաճառական մը, որ 8000 ռուբլի կտակեր է Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին, պայմանաւ որ այդ գումարը պետական պանքը դրուելով, տոկոսով մէկ քանի Մոզտոկցի տղաք ձրի ուսում առնեն ճեմարանին մէջ։

—Ս. Հայրապետը օրհնութեան գիր մը ղրկեր է Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, իրեն ղրկուած կարգ մը ոսկեզօծ օրացոյցներու առթիւ։

—Ռումանիոյ Իպրաիլ քաղաքի Ս. Աստուածածին եկեղեցիի ձախակողմի պահարանը հրոյ ճարակ եղեր է ապրիլ 22ի կիրակի օրը։ Պահարանին մէջ գտնուող բոլոր գիրքերը մոխիր դարձեր են։

—Սամաթիոյ Աղքատախնամին ի նպաստ կազմակերպուած թատերական ներկայացումը փափագուած յաջողութիւնը կը խոստանայ։ Տոմսակները գրեթէ սպառած են։ Ինչպէս ծանուցինք, այդ ներկայացումը պիտի տրուի, Քոնքորտիայի թատրոնին մէջ, կիրակի ցերեկ, ժամ 7 ուկէսին։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Երկու ու կէս ամիսէ ի վեր քաղաքիս մէջ տիրող կարմրախտը բաւական մանուկներ խլեց իրենց մայրերու գրկէն, և շատերը սուգով համակեց։ Մեր ազգ. որբանոցէն ներս մտաւ կարմրախտը, և մէկ անգամէն 18 որբեր վարակուեցան անով. ոմանք ծանր կերպով, բայց շնորհիւ տեղւոյս քաղաքապետական բժիշկ Յարութիւն էֆ. Հէքիմեանի հայրագութ խնամքներուն, մահուան դէպք չպատահեցաւ որբանոցին մէջ, հակառակ հիւանդութեան կրկնումներուն, և յառաջ բերած թոքատապերուն։ Տոքթ. Յարութիւն էֆէնտի Հէքիմեանի այդ ջանքերը, որոնք սոսկ մարդասիրական զգացումի մը արդիւնքը եղած են ցարդ առանց ո և է նիւթական վարձատրութեան, պարտք կը դնեն մեր վրայ հրապարակաւ մեր խորին շնորհակալութիւնը յայտնելու իրեն, մեր եւ մեր որբերուն կողմէն, և Տիրոջը օրհնութիւնը հայցել իրեն և իրեններուն համար։

Աղօթարար
Առաջնորդ Հայոց Արաբկիրու
ՄՈՒՇԵՂ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Վաղամեռիկ Օր. Վիքթորիա Կ. Գափամաճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.—Տէր և Տիկին Կարապետ էֆ. Գափամաճեան 324, Տէր և Տիկին Մարտիրոս էֆ. Գափամաճեան 216, Տէր եւ Տիկին Թորոս էֆ. Տէմիրճիպաշեան 108, Ներսէս էֆ. Յ. Նէրէկեան 54 ղրուշ և մէկ օսմ. ոսկի այրի Տիկին Բարբին Թ. Գափամաճեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Արմաշու Դպրեվանուց

Դպրեվանուց վարչութիւնը կը փութայ ծանուցանել բարեպաշտ ուխտաւորաց թէ յառաջիկայ Հոգեգալստեան տօնին (մայիս 20) Դպրեվանքի շրջանաւարտաց սարկաւագաց վարդապետական ձեռնադրութիւնը տեղի պիտի ունենայ։

Երթեւեկութեանց դիւրութեան համար պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած են։ Անցագրի հարկ չկայ, կարեւոր է միայն Օսմանիէ կամ Համիտիէ թէզքէրէ ունենալ ի ձեռին, կայարաններու մէջ ցոյց տալու համար։

Նիկոմիդիայէ Արմաշ ճանապարհին ապահովութիւնն ալ կատարեալ է, տեղական իշխանութեանց շնորհիւ և վանքին կողմէ յատուկ պահապաններ կարգուած են ըստ սովորութեան՝ ուխտաւորաց ընկերակցելու համար։

Նիկոմիդիոյ մէջ գտնուող վանքին գործակատարները պիտի ջանան ուխտաւորաց պէտք եղած դիւրութիւնները ընծայել։ (Կնիք)

Տէր և Տիկին Կարապետ Գափամաճեան և համայն Գափամաճեան ընտանիքը խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն այն ամէն ազգականաց և բարեկամաց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՕՐ. ՎԻՔԹՈՐԻԱ Կ. ԳԱՓԱՄԱՃԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան, և այս տխուր առթիւ իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին։

ԱԶԴ. — Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ վաղֆէն Բերա, Հիւսէին աղա թաղ, Սազըլը Աղաճ փողոցը 3 մէթր 30 սանթիմ երեսով, 25 մէթր երկայնութեամբ 68 մէթր կամ 90 կանգուն տարածութեամբ թիւ կրկ. 103 արսային աճուրդը տեղի ունենալով 136 ուկէս օսմ. ոսկւոյ աճուրդին մասնակցողաց վրայ մնացած է։ Թուականէս 15 օր վերջ, այսինքն մայիս ամսոյ 11րդ ուրբաթ օրը վերջնական որոշումը պիտի տրուի, ուստի հարիւրին հինգ աւելցնելու պայմանաւ գնել փափաքողները կը հրաւիրուին, մինչեւ նոյն օրը ներկայանալ յիշեալ Ս. եկեղեցւոյ Ատենակալութեան։

Ղալաթիա, 28 ապրիլ 1901 3—3

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլը)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ, 15 մայիս. — Բոլիթիշէ Քորրէսբոնտէնց Ապազիայէն հեռագիր մը կը հրատարակէ՝ ծանուցանող թէ Եօրկիոս Թագաւորը վաղը պիտի մեկնի այդ քաղաքէն։ Հելլենական շրջանակներուն մէջ գոհունակութիւն կը յայտնեն Ռումանիոյ ու Յունաստանի թագաւորներուն տեսակցութեան արդիւնքին համար։ Նոյն հեռագիրը կը յարէ թէ այդ տեսակցութիւնը արդարեւ և ոչ մէկուն դէմ բան մը չըլլալով, չի կրնար որ և է կողմ մտահոգութիւն պատճառել, մանաւանդ այն պատճառին համար որ չէզոք երկրի վրայ կատարուած է։

ԱՊԱԶԻԱ. — Ռումանիոյ Թագաւորը ու Թագուհին սեղան մը տուին ի պատիւ Յունաստանի Թագաւորին։ Եօրկիոս Թագաւորը, կէսօրէն առաջ, Միւրձ երթալով այցելութիւն տուաւ Եոսէֆ արշիդուքսին և իրիկուան Ապազիա դարձաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ

ՎԻԷՆՆԱ. — Ը. շրջանակը ստուար մեծամասնութեամբ երեսփոխան ընտրեց քրիստոնեայ-ընկերվարական կուսակցութենէն Պ. Հայլինկէրը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ. — Խորհրդարանը այսօր շարունակեց ալքոլներու տուրքին վերաբերեալ օրինագիծին վիճաբանութիւնները։ Ձախակողմի կուսակցութիւնը վիճաբանութիւնները խանգարեց և պահանջեց որ անուանական կոչում ըլլայ։ Նիստը փակուեցաւ ներկաներուն թիւը օրինականէն պակաս ըլլալուն համար։ Նախարարապետ ֆոն Պիւլով կոմսը կարդաց կայս. հրամանագիր մը, որով Խորհրդարանին նիստերը կը յետաձգուին մինչեւ նոյեմ. 26։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ. — Լիւր-Սալիւսի կոմսը որ Գերագոյն Ատեանին կողմէ ի բացակայութեան դատապարտուած էր, Բարիզ վերադարձաւ և նամակ մը ուղղելով Ծերակոյտին ատենապետ Պ. Ֆալիէռի, ծանոյց թէ իր տրամադրութեանը տակ կը գտնուի։

ԻՏԱԼԻԱ

ՊՈԹԷՆՑԱ. — Աչերէնցա գիւղին եկեղեցիին մեծ զանգակը վար իյնալով քանի մը տուներ փլցուց. մինչեւ տասնըհինգ մեռեալներ գտնուեցան։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ, 15 մայիս. — Պ. տը Լիւր-Սալիւս որ Տէրուլէտ-Պիւֆէի դատին առեն Գերագոյն Ատեանին կողմէ ի բացակայութեան դատապարտուած էր, այսօր Բարիզ վերադարձաւ։ Գերագոյն Ատեանը քանի մը օրէն պիտի գումարուի զայն դատելու համար։

—Բէքինի Ֆրանսական նոր դեսպան Պ. Պօ Բէքին հասեր ու իր պաշտօնին ձեռնարկեր է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՕՖԻԱ. — Ռուսիոյ կայսրը հրաւիրեց Պուլկարիոյ իշխանը որ յառաջիկայ յուլիսին Բեդէրսպուրկ երթայ։

— Հապէշիսթանի Հասարակածային նահանգներուն կուսակալ Լէոնթիէվ կոմսը, որ Մենելիքի կողմէ մասնաւոր պաշտօն մը ստանձնած է, այսօր տեսակցեցաւ Պուլկարիոյ իշխանին հետ։

—Սոպրանիէն ընդունեց Պուլկարիոյ վարչական նոր օրինագիծը։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարը հեռագրեր է Բէքինի ամերիկեան ներկայացուցիչին՝ Չինէն պահանջուած հատուցմանց գումարին համար զեղչ մը ձեռք բերել փորձելու։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ. — Բրէթորիայէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ Պոէրներ անձնատուր կ'ըլլան, ձմրան մօտենալուն պատճառով։

—Լորտ Քիչնէր կը հեռագրէ թէ Ֆրէնչ զօրավարը կատարելապէս ապաքինած ըլլալով, պիտի շարունակէ զինուորական գործողութիւնները։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Մայիս

Անգլիական Քոնսոլիտէ		94	25
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		49	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. բաց.		24	50
Օսմանեան Ռանթ սէրի Դ. գոց.		24	18
Օսմանեան Պանքա		13	12
Ռուսական 1890		101	—
Հելլենական 5 %		95	62
» Մոնոփոլ		43	—
Պուլկարական 1888		83	50
Եգիպտական Ունիֆիէ		105	75
Տօմէնիալ		105	50
Թրանսվալ		3	46
Այտըն երկաթուղի		13	—
Փոխադրութիւն		25	360

ԲԱՐԻԶ, 15 Մայիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	72
» » 3 ½ %		101	87
Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.) բաց.	Նրշ.	25	27
) գոց.	»	—	—
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	37	87
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	556	—
Օսմանիէ	»	473	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	116	—
Օսմ. մաքսատուն	»	520	—
Օսմ. Դէթ	»	327	—
Օպլիկասիոն Թիւրք 4 %		495	—
Թիւրք Լօթ		1052	—
Իտալական Ռանթ	»	96	50
Սպանիական արտաքին	»	72	36
Թրանսվալ	»	93	50
[illegible]	»	25	160
[illegible]	»	3	—

ՎԻԷՆՆԱ, 15 Մայիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	»	240	30
Ռումէլիի երկաթուղի	»	109	—
Օսմ. Լօթ	»	297	—

ՊԵՐԼԻՆ, 15 Մայիս

Օսմանլը	»	316	25
Ռումէլիի երկաթուղի	»	114	10
Անատ. երկթ. պարտամուրհ.	»	101	50
Փ. Ճ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	260

ԳՐԻՒՔՍԷԼ, 15 Մայիս

Օսմ. Ֆոնս. սէրի Դ.	24	75
Ռումէլիի երկաթուղի	114	—

Օ ԹԱԼՕՂ ՏՕՍ

Օ ԹԱԼՕՂ ՏՕՍ

ԲԱՐԻԶԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՀՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Նաեւ կաղերու համար պատրաստուած
Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, թիւ 103

ԳԱՄԷԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ ՈՐԴԻ
Բ. Տպագրութիւն
Կը պարունակէ վէպին դիւցազնուհւոյն ճշգրիտ կենսագրութիւնը և հեղինակին ու հօր կենդանագիրները։
Կեդրոնատեղի, Պէրպէրեան տպարան, Էսկի Զապթիէ ճատտէսի, 61։
5—6

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէյէ միւպաէա օլունաճագ ալթը եիւզ չուվալ ինկիլիզ բիրինճինին մահալը ռուսմինին սէքիզինճի սալը կիւնիւ գարարը էվէլի վէ օնունճու բէնճշէնպէ կիւնիւ եիւզտէ բէշ թէնզիլի պիլմիւզայէտէ գարարը գաթիյէսի վէրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն թէմինաթ աքչէսինի վէ եա միւթէպէր քէֆալէթնամէսի միւսթասհիպէն եէվմ մէզքիւրտէ [illegible] իլան օլունուր։

2—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 28 Փետրուար 1901

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,822,303	95
» ի մասնաճիւղս	499 122	37
Գանձելի փոխանակագիրք	1,135,881	39
Պետական արժէթուղթք	2,220,043	03
Զանազան արժէթուղթք	1,206,261	05
Ընթացիկ հաշիւք կայս. գանձուն—պարտականք	2,483,852	44
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պարտականք	3,320,560	10
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառոց	3,800,451	66
Անշարժ և շարժ. գոյք	247,552	02
Զանազանք	59 ,019	45
	22,295,047	46

ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Դրամագլուխ	11,000,000	—
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	991,845	—
Վճարելի փոխանակագիրք	1,559,722	—
Ընթացիկ հաշիւք կայս. գանձուն — պահանջողք	1,131,510	57
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք—պահանջողք	6,274,210	94
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	7,086	31
Վճարելի շահաբաժինք	739,854	26
Զանազանք	590,818	38
	22,295,047	46

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն
Փ. ՕՊՈՒԱՆՕ

Ընդհ. Տնօրէն
Ռ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ԼԱՆԿ

ՄՈՒՋՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843 ԻՆ

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

(Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՐ, ընդհանուր գործակալ, Խնայէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ՏԻՒԶԱՐԻ ԳԻՆԻՆ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԸ

ԼԱՔԹՕ-ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՏԻՒԶԱՐ

VIN et SIROP de DUSART

Տիւզարի գինիին ու օշարակին մէջ գտնուած լաքթօ-ֆոսֆատը չօն ամենէն ազդեցիկ վերանորոգիչն է:

Ոսկրածին տղոց ոսկորները կը շիտկէ ու կը զօրացնէ. ուժ կուտայ թոյլ և անշայիւն տղոց:

Ծծի կիները այս գինին ու օշարակը խմելով չեն յոգնիր ու չեն փափիր և առելի կորովի տղայ կը ծնին:

Լաքթօ-ֆոսֆատը ստնտուներուն կաթը կը շատցունէ և տղայը կը պաշտպանէ ընդդէմ աճման հիւանդութեանց: Իր ազդեցութեամբ, ակռաները շուտ կը բուսնին: Բարիզ, Վիվիէն փողոց: A.

MIRACULOUS SKIN OINTMENT

ՄՈՐԹԻ ՀՐԱՇԱԼԻ ՍՊԵՂԱՆԻ ՄԸ

Այս սպեղանին, որուն բուժիչ արդիւնքները իսկապէս հրաշալի են, բուսային նիւթերէ պատրաստուած է: Մինչեւ հիմա հասարակութեան մատուցուած դեղերուն մէջ լաւագոյնն է ասիկա իր տեսակին մէջ: Ստուգապէս կը բուժէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները: Իբր ազդեցիկ դեղ կը գործածուի աղոց և չափահասներու աչքի բորբոքման և առհասարակ բորբոքման և բաղցկեղի դէմ. Կը բուժէ ամէն կարգի վէրքեր ինչպէս նաև կեղեր (ulcères), պալարներ (չիպան), բորբոքում ուռեր ուռոյցք (tumeur), մորթին դուրս տալը (éruption) խոյլը (սրածա), կուրծքի ցաւերը, ոտքի դառնալը մէջքի ցաւը, վիզը բռնուիլը, յօդացաւը, մկնացուցք (tic), յօդակապերու ակարութիւնը կնդանկը (մարիա) ճմլուածներ, ճարտարեներ ճեղքուածքներ, արիւնըրրութիւնը ցուրտէն առաջ եկած ճաքռտուքներ, վէրքեր, ուռած եւ սեւցած աչքեր, մորթախտը մատնաշուրբը, վարդախտի ճնտեր, մորթային ճնտեր:

Մորթի այս հրաշալի սպեղանին աչքի հիւանդութեանց և վէրքերու համար լաւագոյն սպեղանին է: Կը գեղեցկացնէ մորթը: Միշտ օգտակար արդիւնքներ առաջ կը բերէ հետեւեալ հիւանդութեանց մէջ, երբ միւս բոլոր դեղերը և բժիշկները չեն կրնար բուժել զանոնք. ճերմակութիւն (ռոչգրբան), օձացու (երլանրգ), որքին (բէմբէյի) բորոտութիւն, փոքր այտուցներ, կարմրութիւններ, ամեհի վէրքեր եւն. եւն:

Այս սպեղանին պէտք է գտնուի ամէն տան և նաւերու մէջ: Իւրաքանչիւր թիթեղէ տուփին գինն է 3 շիլին 6 բէնս: Այս սպեղանին յանձնարարութիւն ընողները պէտք է դիմեն ցամաքային Եւրոպայի միակ գործակալ Պ. Էտմընտ Քարուանայի վաճառատունը, որ կը գտնուի Կալաթա-Շիշլի թրամուէյի գիծին կայարանին մօտ, Կալաթա, Վօյվոտա փողոց, Թիւ 95-96:

ԼԱ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Առաջին առանձնաշնորհեալ Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՌՈՒՍՃՈՒՔ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կարասի, անշարժ սատացուածք, վաճառք, եւն. մայրաքաղաքին և գաւառներուն մէջ:

Լաւ պայմաններ.—Շահաւոր տոմսակներ:

ԿԵԱՆՔԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամբողջ կեանք, խառն, որոշեալ ժամանակ, տղոց օժիտ և ծերութեան համար հասոյթ: Անկախ թարիֆա մը անձնասպանութեան, մենամարտի և ճամբորդութեան համար:

ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխատութեան ժամանակ եղած դժբաղդութեանց դէմ: Ապահովագրութիւն ճամբորդներու համար, առնուած տոմսակները ետ դարձնելով կամ առանց ետ դարձնելու:

ԱԶԱՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Առաջին կարգի երաշխաւորութիւններ խիստ մեծ Ընկերութեանց կրկին կրկին ապահովագրութեամբ:

Ընդհանուր գործակալութիւն բովանդակ Արեւելքի համար (Թուրքիա, Յունաստան, Եգիպտոս, Սուրիա):

Տ. Գ. ՔԱՍԱՐԵԹՕ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գաֆաֆեան խան, Թիւ 6-9

Գլխաւոր գործակալութիւն.—Կ. Պոլիս, Սաադէթ խան, Պահչէ Գաբու:

Ընկերութեան դրամատունն է

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ 599

ԱՆԳՔԱ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Յունաստանի համար ընդհանուր գործակալ

ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սրամպոլ Ասլան Էֆենտի խան

ERNEST GLAVANY

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԷՌՆԷՍԹ ԿԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ ԿԱՐԳԸ. ՑԱՆՈՐԵԱՆ ԽԱՆ

Այս դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթեր՝ իրենց գինին համեմատութեամբ՝ ամսական 20 ղրշ.էն մինչեւ 100 ղրշ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ: Դրամատունը առաջ քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու և շահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կուտայ:

Գնողները երբ առաջին վճարումը ընեն, իրենց մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած և դրոշմուած: Ասկէ զատ արժէթուղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մըն ալ կը տրուի, և գնողը նոյն առենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունքը ունենալով, շահածը ամբողջապէս կ'առնէ:

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անգամ այս դիւրութեամբ կրնայ արժէթուղթի տէր ըլլալ, և յայտնի է որ ամսական 20 ղրշ.ի վճարումը մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով և ամէն մարդու դիւրամատչելի ըլլալով, ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը շահելու, և եթէ երբեք չշահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ, յառաջիկային արժէթուղթի տէր պիտի ըլլայ, որ իրեն համար շահաւոր իր մըն է:

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ

HUNYADI JANOS

Անմիջական ապահով եւ գիւրին կերպով կ'ազդէ

Տիեզերահռչակ ճամբայ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԽԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով: 387

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին

162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, տոկոսաբերութիւններ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին

29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարմունք, կենսաթոշակ, եւն.

362, 858, 507 ֆրանք

1898 *տարուան մէջ ընկերութիւնը* 6619 *թուղթներ տուած է որոնք* 58,680,000 *քանակի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն:*

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Պ. Պ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ, *Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց, Ալաչէմէ խան:*

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ:

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթի խան:

ՈՍԿԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տոքթ. Լուսան տիւ Գոտ կը գրէ. «Բաղ մաթիւ հիւանդներու վրայ ըրած յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ յոգնած ու սպառած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ և թարմ կեանք կը պարգեւէ մարմնոյն: Նախ արիւնը կը մաքրէ, կը զօրացնէ ու աստիճանաբար կը բուժէ ակարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ոսկորներու ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի հռչակուած ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»:

Ոննդական գործարաններու յատուկ ազդու դեղերովը ծանօթ Բրաֆ. Միտին պատրաստած այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՄԻՏԻՆ կազդուրիչ, զօրիչ և մարսեցուցիչ ըլլալով, ծերեր, պապաքինեալներ և գեղծումներու պատճառաւ անկարողութեան ենթարկուած անձեր անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաղցրահամ էլիքսիրին աղէկացուցիչ յատկութիւններէն: Կը ծախուի Գասապեանի, Թիւշիաքեանի, Մէչիքեի, Վօնտէրզիանեան դեղարաններուն ու մթերանոցներուն մէջ:

527 17—52

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Ցայտնի է թէ մորու ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ նկ ներու մէջ օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (երեխաներ, կին ու աղջիկ) անօթիանութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ առաջ: Բայց անոր ... գինիներու ...

... Հետեւաբար պէտք է զգուշանալ կեղծիքներէն ու տարրին ... որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին, և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար:

Պ. Հոկ Բէր-Նէօվի մէջ ձկնորսներ ունի, ուր մորու ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի: Այս իւղը, անաղարտ անապակութեամբ, թափանցիկ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Բժշկական ու Դեղագործական ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է: Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն: Զգուշանալ կեղծիքներէն և նմանութիւններէն: Հոկի մորու ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով: Միակ տէրն է Թ. Բ. Հոկ, 2 Թիւ, Քասթիկլիոնի Բարիզ:

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	3500
[illegible]	3000	[illegible]	3400
[illegible]	3000	[illegible]	3350
[illegible]	3000	[illegible]	3250
[illegible]	3000	[illegible]	3000
[illegible]	3000	[illegible]	1800
[illegible]	2500	[illegible]	1000

Դիմել առ Թ. Վ. [illegible] և Ընկ.

[illegible] խան

[illegible] և ԸՆԿ.

194 31, [illegible]

ՈՍԿԵՐԻՉ ԳՈՒԻՍԹՕՖԼԸ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ 1889Ի

ԵՐԿՈՒ

ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Եւ Գուիսթօֆլը անունը ամբողջովին գրուած, միակ երաշխաւորութիւն ներն են յաճախորդին համար:

ՍԵՂԱՆԻ ՍՊԱՍ ԱՐԾԱԹԱՋՕԾ ՃԵՐՄԱԿ ՄԵՏԱՂԷ

Առանց ուշադրութիւն ընելու գիներու մրցման, զոր կարելի չէ մեզի դէմ մղել առանց վար տեսակ ապրանքներու, մենք ամէնատեն լաւ տեսակ ապրանքներ կը ստանանք և սա սկզբունքին հաւատարիմ կը մնանք, որ մեր յաջողութեան գաղտնիքը եղած է

Լաւագոյն ապրանք, չափելի եղածին չափ աժան

Յաճախորդին միտքը չխռովելու համար, պահած ենք նոյնպէս «Գին-Բիւ»-ն, այն սկզբունքը զոր անհրաժեշտ և բաւական կը համարինք, մեր արհեստին բարեխղճութեամբ փորձառութեամբ:

Միակ երաշխաւորութիւնը յաճախորդին, մեր ապրանքներուն, հոս կցեալ գործարանի նշանը և Գուիսթօֆլը անունն է, ամբողջովին գրուած:

Կ. Պոլսոյ մեր միակ ներկայացուցիչներն են Մ. Մ. Պօոթըլի եղբարք, Գօն Մաուչէ, 354 *Բեռայի չիւտի ճամբան, ուր յաճախորդները կատարելապէս ապահով են,* ՄԵՐ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ, *թէ ոչ է վարնոց նիւթ չի ծախուիր իրենց, իբր ապրանք մեր վաճառատան:* 530 ԳՈՒԻՍԹՕՖԼԸ և ԸՆԿ.

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ.Ր Թ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ԹՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Տանեն գաւեցրասեն վրայի յարկը, ճիշդ Զըպամեճեանց դէմը)

Ատամնաբուժական գործիքներու մէջէն ամենատարիք ցաւած ակռաները մէկ անցամէն կը լեցնէ ցաւով գիմելու և բուժուած վերադառնալու պայմանաւ:

Նորահնար եղանակաւ, ոսկի, ճենապակի և կիմագելուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ, յար և նման բնականի, զինքն ձեւաւորութիւն քսաներորդի, ծամածութիւն և ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով:

Բերնի հիւանդութեանց կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն:

Տ. Գ. Ձեռնները կիրակի օրերն ալ (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաև ամէն օր (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Տանօր—[illegible] 197

ԹՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8700	[illegible]	800
[illegible]	8500		

[illegible] 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՑՕՆՏԷՆ

Ղալաթիա, [illegible]

600 [illegible]

1900Ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ

ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՏՌԱՆՕԹ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՕՒ—ՀՕՄ

Ստացած է մեծ [illegible] և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են: Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են: Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին:

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ—Պոլիս. Պահչէգաբու, Համիտիյէ Ճատտէսի Թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Բերա. Սոլիտօրի, Աֆիոն-Գարահիսարլը եղն.ի մէջ: 575

ԼԷ ՊՐՕՎԷՆՍ ՐԷՒՆԻ

LES PROVINCES RÉUNIES

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԻՊՐԻՒՔՍԷԼ

Ապահովագրական ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԸՆԿ. ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Տնօրէն [illegible] [illegible] — Ա. [illegible]

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Ճէզահիր խան

Գաւառաց համար պատուաւոր երաշխաւորութեամբ գործակալներ կը փնտռուին

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

[illegible] ՇՈԳԵՆԱՒ

[illegible] Հոլ. Կ. Պոլսոյ և Օդեսայ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1011	[illegible]	724	[illegible]	486
[illegible]	3607	[illegible]	2806	[illegible]	1685	[illegible]	2373	[illegible]	1118
[illegible]	1541	[illegible]	825	[illegible]	775	[illegible]	3709	[illegible]	2735
[illegible]	2377	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1193
[illegible]	1823	[illegible]	337	[illegible]	3720	[illegible]	1057	[illegible]	1200
[illegible]	1264	[illegible]	2363	[illegible]	3600	[illegible]	1735	[illegible]	1823
[illegible]	1076	[illegible]	1718	[illegible]	585	[illegible]	2419	[illegible]	1546
[illegible]	341	[illegible]	504	[illegible]	2854	[illegible]	1088	[illegible]	3337
[illegible]	1431	[illegible]	2464	[illegible]	5540	[illegible]	4100	[illegible]	1470
[illegible]	1671	[illegible]	1510	[illegible]	1080	[illegible]	4086	[illegible]	487
[illegible]	1387	[illegible]	1341	[illegible]	1053	[illegible]	1585	[illegible]	2439
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1286
[illegible]	2729	[illegible]	349	[illegible]	1052	[illegible]	2239	[illegible]	2296
[illegible]	1834	[illegible]	1533	[illegible]	2372	[illegible]	1662	[illegible]	1850
[illegible]	2287	[illegible]	2060	[illegible]	1643	[illegible]	1613	[illegible]	1900
[illegible]	4235	[illegible]	1243	[illegible]	3181	[illegible]	1769		

[illegible]

Դիմել առ գործակալ Ց. ՀԻՆՏ [illegible]

Թիւ 23—24, [illegible] խան, Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET D' COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

1 14 [illegible]

2 15 [illegible]

3 16 [illegible]

3 16 [illegible]

4 17 [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՖՐԱՅՍԻՆԷ ԵՒ ՀԱՄԱՅՆՔ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible] Մարսէյլ համար. Առաջին կարգ 345 ֆրանք. Երկրորդ 175 ֆրանք. [illegible] 516 Ք. [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

[illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	13900	[illegible]	5598
[illegible]	13900	[illegible]	4561
[illegible]	12952	[illegible]	1239
[illegible]	12950	[illegible]	2945
[illegible]	8345	[illegible]	2336
[illegible]	8128	[illegible]	2335
[illegible]	8120	[illegible]	3558
[illegible]	7392	[illegible]	3131
[illegible]	7269	[illegible]	1614

[illegible]

Դիմել առ ԺՕԼԻ և ՍԷԿԷՐ

Joly et Seager

[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, [illegible]

Արտօնատէր [illegible]